

Středoškolská odborná činnost

Osudy, o kterých se nemluví

Tereza Hynčicová

Středočeský kraj

Neveklov 2015

Středoškolská odborná činnost

17 – filozofie, politologie a ostatní humanitní vědy

Osudy, o kterých se nemluví

Autorka:

Tereza Hynčicová, 2. ročník

Škola: Obchodní akademie Neveklov

Školní 303

257 56 Neveklov

Konzultant: Mgr. Miroslava Hulanová

Středočeský kraj

Neveklov 2014 - 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval(a) samostatně a použil (a) jsem pouze podklady (literaturu, projekty, SW atd.) uvedené v seznamu vloženém v práci SOČ.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Neveklově 23. 3. 2015

podpis:

Poděkování.

Děkuji Mgr. Miroslavě Hulanové za obětavou pomoc a podnětné připomínky, které mi během práce poskytoval/a.

Dále děkuji panu Josefu Tichému a dalším členům rodiny za pomoc při zpracovávání tohoto tématu a za poskytnutí materiálů z rodinného archivu.

Anotace:

Název práce: Osudy, o kterých se nemluví

Autor: Tereza Hynčicová, 2. A, Obchodní akademie Neveklov

Charakteristika práce:

Práce je věnována osudu katolického kněze pana Jaroslava Dvořáka. Jejím cílem je zmapovat, jak přistupoval komunistický režim ke katolické církvi, jak ovlivnil život skupiny i jednotlivců.

Pro zpracování tématu byla volena metoda rozhovoru, analýzy odborných materiálů a studium dobových dokumentů, které jsou přílohami práce.

Kromě informací o vývoji politické situace v letech 1948 – 1989 obsahuje práce životní příběh pana Jaroslava Dvořáka.

Klíčová slova: komunistický režim; perzekuce; katolická církev; soudní procesy;

Annotation

Name of project: Destinies, which are not spoken

Author of project: Tereza Hynčicová, 2.A Business academy Neveklov

Characteristic of project:

The project is dedicated to a destiny of a catholic priest, mister Jaroslav Dvořák.

Its goal is to map how did the communist regime approach to the Catholic Church and how affected live of group and even life of an individual.

For mapping this topic was chosen method of a interview, analyses of specialized materials and a study of periodical documents.

In the project there is written also a story of mister Jaroslav Dvořák in years 1948 – 1989.

Key words: communist regime; persecution; Catholic Church; trials;

*Není ostuda bojovat za něco,
co cítíš, že je správné,
přestože to nikdo jiný nechápe.*

*Ostuda je jít proti svému srdci,
zapřít své city
a být zbabělý jen proto,
abychom se zavděčili jiným.*

Obsah:

Úvod	8
1 Politická situace.....	10
1.1 Politický vzrůst KSČ	10
1.2 Volby 1946.....	10
1.3 Ústava.....	11
1.4 Únor 1948.....	12
2 Události po únoru 1948	14
2.1 Kolektivizace v Československu.....	14
2.2 50. léta 20. století	15
2.2.1 První společenská krize	15
2.3 60. léta 20. století	16
2.3.1 Rok 1968	17
2.4 Období normalizace	17
3 Rok 1989	18
4 Perzekuce katolické církve.....	19
4.1 Procesy s církevními představiteli.....	21
4.2 Bilance procesů s církevními hodnostáři	22
5 Životopis Jaroslava Dvořáka	23
6 Vzpomínky	25
Závěr.....	27
Seznam použitých pramenů:	29
Seznam příloh:.....	30

Úvod

Práce je zaměřena na období komunistické diktatury v Československu. Věnuje se tedy letům 1948 – 1989.

Středoškolská odborná činnost otvírá před námi studenty možnosti prezentovat své zájmy, schopnosti, ale i příběhy, které považujeme za důležité.

Jeden takový příběh, který by nikdy neměl být zapomenut, je napsaný životem pana Jaroslava Dvořáka, kněze, dobrého křesťana, ale i člověka, který byl odsouzený k tvrdému žaláři za protistátní činnost, člověka, který byl po mnoha letech plně rehabilitovaný a který se opět mohl vrátit ke svému vysněnému životu.

Tento příběh je neodmyslitelně spjat s historií našeho státu. S dobou, kdy tady byl protektorát Čechy a Morava, ale venkovští kněží mohli dál vykonávat své povolání. S dobou, kdy tady vládli komunisté a mnozí lidé byli ohroženi, souzeni a odsouzeni, nesměli se věnovat tomu, čemu věřili. Byli označováni za zrádce, protistátní živly, za nepřátele státu. I s dobou, která konečně přinesla spravedlnost.

Na druhou stranu ani dnešní doba nepřináší objektivní zhodnocení uplynulých desetiletí. Stále jsou ještě lidé, kteří nepřipouštějí jakékoli zločiny komunismu, kteří tuto dobu dokonce ospravedlňují. A tady je důvod názvu práce „Osudy, o kterých se nemluví“.

Proto vznikla tato práce. Jejím cílem je prezentovat osud člověka, který prošel mnohými utrpeními a přesto zůstal věrný svému přesvědčení a nikdy nebyl zlomen ve své víře. Dalším cílem práce je poukázat na nespravedlivost komunistického režimu a to hlavně vůči církvím. Jejím obsahem je připomenutí komunistické doby, která je stručně shrnuta na prvních stránkách. Pro práci jsou využity vzpomínky blízkých pana Jaroslava Dvořáka, především jeho synovce a neteře a také synovcovy manželky, která se do rodiny přivdala.

Dále budou využity archivní materiály, které se rodina rozhodla zpřístupnit a dokázat tak nespravedlnost minulého režimu vůči panu Jaroslavu Dvořákovi, jenž byl za komunistického režimu knězem v okolí Kutné Hory a byl odsouzen k těžkému žaláři na 10 let za údajnou pomoc velezrádci.

Je jistě zajímavé dokumentární materiály procházet. Jejich úprava, pravopis i použitý papír také hodně dokládají, jaká doba vlastně byla.

Jako autorka si přeji, aby lidé věděli o tom, jaké věci se děly za komunismu bez vědomí občanů.

1 Politická situace

Po šesti letech tzv. „Protektorátu Čechy a Morava“ dochází v roce 1945 k obnově moci československého státu v předválečných hranicích. Výjimku tvořila „Podkarpatská Rus“, která byla připojena k SSSR.

1.1 Politický vzrůst KSČ

Košický vládní program byl přijat v březnu r. 1945, kdy došlo v Moskvě k dohodě mezi Dr. Eduardem Benešem za západní emigraci a Klementem Gottwaldem za komunistickou emigraci. Výsledkem těchto dohod bylo ustanovení první poválečné vlády a reforma politického systému.

Nebyly povoleny předválečné pravicové strany, povoleny byly pouze socialistické strany, tj. národní socialisté (ČSNS), sociální demokraté (ČSD). Povolena byla díky významnému postavení předsedy lidovců Dr. Jana Šrámka také ČSL a slovenská Demokratická strana. Samozřejmě byla povolena Komunistická strana ve dvojitěm podání – Slovenská a Česká.

Všechny tyto politické strany byly sdruženy v orgánu „Národní fronta Čechů a Slováků“ (NF). Každá strana, která byla povolena, měla ve vládě tři zástupce, avšak s výjimkou komunistické strany. Jelikož měla dvojitě podání, mohla mít šest zástupců, a tak je zajištěn komunistům nejsilnější vliv.

Předsedou vlády byl prokomunistický Zdeněk Fierlinger a ministrem obrany komunistický příznivec Ludvík Svoboda.

Tímto komunisté ovládají politickou scénu.

1.2 Volby 1946

26. května 1946 se na území Československa konaly první poválečné, avšak zároveň na dlouhou dobu první demokratické parlamentní volby.

Komunisté v těchto volbách získali 40 % a poprvé v historii se dostali do vlády.

V den parlamentních voleb vytisklo Rudé právo program komunistické strany, v němž ostře napadají své partnery v NF – národní socialisty a lidovce.

V pondělí 27. května oznámilo Rudé právo palcovými titulky:

"Komunisté vedoucí silou národa. Ještě žádná politická strana neobdržela tak velkou důvěru - V nejdemokratičtějších volbách lid potvrdil a rozšířil mandát komunistů - Radostná nálada lidu - Jen nepatrný počet hlasoval bílými lístky proti lidově-demokratickému režimu a proti Národní frontě."

Komunisté prohlašovali, že volby v roce 1946 byly nejdemokratičtější volby v době Československa. (Rudé právo 27. 5. 1946)

Komunisté byli jedinou stranou, které bylo ponecháno privilegium kandidovat na celém území ČSR. V českých zemích kandidovala KSČ, na Slovensku KSS a po volbách se jejich hlasy sečetly.

Voličům, kteří nesouhlasili s politikou celé Národní fronty, byly určeny bílé lístky, které jsou zmíněny ve výše uvedených titulcích z Rudého práva. K nim měli před volbami výtky národní socialisté a lidovci. Měli obavy, že bílé lístky nebudou pravdivě vypovídat o nesouhlase, který bylo možno vyjádřit i neúčastí. Komunisté a sociální demokraté si ale bílé lístky prosadili.

Ve volbách v roce 1946 byla ještě jedna zvláštnost. Člověk, který dosáhl v den voleb 18 let mohl jít sice k volbám, ale nebylo jisté, zda bude moci volit. Byly zřízeny zvláštní komise, které prověřovaly osoby na voličských seznamech a měly tak pravomoc některé osoby k volbám nepustit.

Za zcela nedemokratickou byla považována situace, která nastala po volbách v r. 1946 na Slovensku. Zde vyhrála přesvědčivě demokratická strana, ale do čela byli dosazeni komunisté. Podobně situace dopadla ve Zlínském kraji, zde utrpěli komunisté jedinou porážku. Ve Zlínském kraji zvítězili lidovci, ale do čela kraje byli opět dosazeni komunisté.

Tato situace se neobešla bez následků. Bařovo město Zlín brzy ztratilo i své jméno. Od 1. ledna 1949 bylo výhradně z politických důvodů přejmenováno na Gottwaldov, přestože Klement Gottwald neměl k městu žádný vztah a nikdy tam nežil.

1.3 Ústava

Komunisté zhotovili nový Ústavní zákon č. 150/1948 Sb., který byl připraven ještě před komunistickým převratem. Byl však schválen Národním shromážděním až 9. 5. 1948 - po převratu, protože Eduard Beneš odmítl tento zákon podepsat. Učinil tak až nový prezident Klement Gottwald.

Komunisté, ale tuto ústavu nedodržovali. Pokračovali ve „třídním boji“ a snažili se zničit buržoazii jako třídu, přičemž porušovali i vlastní zákony.

Příklady:

§ 1 tehdy platné ústavy:

Všichni občané jsou si před zákonem rovni

Muži a ženy mají stejné postavení v rodině i ve společnosti a stejný přístup ke vzdělání i ke všem povoláním, úřadům a hodnostem.

Skutečnost po volbách: pro některá postavení ve společnosti a pro vedoucí funkce měli komunisté zcela privilegované postavení (soudci, policisté, dozorcí vězňů, velitelské funkce u vojska, vedoucí ústředních úřadů a institucí, ředitelé podniků apod.) - nekomunisty do nich vůbec nepustili.

§ 12 tehdy platné ústavy:

Všichni občané mají právo na vzdělání.

Skutečnost po volbách: dětem, které neměly "správný třídní původ", případně měly ke komunistické politice výhrady, nebylo dovoleno studovat na středních a vysokých školách, nebo z nich byly vyhazovány.

1.4 Únor 1948

"Právě se vracím z Hradu od prezidenta republiky. Dnes ráno jsem panu prezidentu republiky podal návrh na přijetí demise ministrů, kteří odstoupili 20. února tohoto roku. A současně jsem panu prezidentu navrhl seznam osob, kterými má býti vláda doplněna a rekonstruována.

Mohu vám sdělit, že pan prezident všechny mé návrhy, přesně tak jak byly podány, přijal..."

Klement Gottwald na Václavském náměstí 25. 2.

Den, kdy byla pronesena tato věta, komunisti označovali jako „vítězství pracujícího lidu nad buržoazií a reakcí“

25. 2. 1948 je datum, které je považováno za převrat. Nastává komunistická diktatura, likvidace parlamentního demokratického systému a připojení Československa do sovětského mocenského bloku.

Jednou z velkých zvláštností tohoto převratu je fakt, že komunisté byli podporováni velkou částí obyvatelstva.

V Košickém vládním programu vyhlášeném v dubnu 1945 strany deklarovaly: "Vláda bude jednat v souladu se Sovětským svazem, a to ve všech oblastech: vojenské, politické, hospodářské i kulturní". Tyto aspekty tak výrazně napomohly komunistům převzít moc ve státě.

2 Události po únoru 1948

Po přijetí demise prezidentem komunistům už nic nebránilo v obsazení veškeré moci ve státě. 11. března proběhlo Národní shromáždění, které schválilo programové prohlášení Gottwaldovy vlády. Nová vláda byla schválena.

9. května byla přijata nová ústava, která vyhlášovala lidově demokratickou republiku. Prezident Eduard Beneš ji však odmítl podepsat, a tak nebyla platná. Vstoupila v platnost, až když ji podepsal 14. 7. 1948 nově zvolený prezident K. Gottwald.

30. 5. proběhly parlamentní volby. Byla vyžadována veřejná volba, za neúčast hrozily postihy hlavně v zaměstnání. Nesouhlas s jednotnou kandidátkou Národní fronty¹ byl komunisty záměrně snížen na 10 %.

Po volbách, které se konaly 2. června, abdikoval prezident Eduard Beneš. V tu dobu byl již vážně nemocný a neměl žádný vliv na politické dění.

Novým prezidentem byl zvolen Klement Gottwald. A vznikla nová vláda v čele s Antonínem Zápotockým.

Začalo období skutečného bolševického teroru - období strachu, politických procesů, zabíjení, drancování země a morální devastace celé společnosti.

2.1 Kolektivizace² v Československu

Jde o změnu individuálního zemědělství na kolektivní, kterou řídila Komunistická strana Československa. Hlavní fáze této kolektivizace probíhala po dobu let 1948 – 1960, doznívala až do roku 1989.

Hned po převratu v únoru r. 1948 vznikají zemědělská družstva. Je to společenství zemědělců, kteří byli násilím přesvědčeni k odevzdání majetku včetně pozemků do společného hospodaření a vstupu do JZD.

¹ Národní fronta - seskupení společenských organizací a politických stran v Československu v letech 1945 - 1990.

² Kolektivizace - změna individuálního zemědělství na kolektivní, kterou řídila Komunistická strana Československa

Předsedou družstva je člen KSČ, který plní příkazy OV KSČ (okresního výboru). Hlavním úkolem komunistů je hlídat zaměstnance družstva. V této době je zemědělec nejlevnější dělník ve státě, kterému podmínky nedovolují z družstva odejít. I když majitel vlastnil pozemek, neměl na něj vůbec žádné právo. Cena pozemku je určena státem a v případě využití k jakémukoliv účelu je vykoupena za částku 0,70 Kčs/m² (v době, kdy je 1 kg masa za cca 18 Kčs)

Těmto nově vzniklým družstvům se říká jednotná zemědělská družstva (JZD).

Existující hospodářská družstva byla zestátnována a stala se z nich krajská autodoprava, výkupní podniky nebo podniky Ovoce a zelenina.

Veškeré kroky komunistů v zemědělském sektoru se nesly v duchu hesla: „Kdo ovládá potraviny, ovládá stát“

2.2 50. léta 20. století

Nový systém, který nastal po únoru 1948, nedostal svých slibů. Byla zahájena kolektivizace a vlastníci půdy a živnostníci byli zbavováni svého majetku. Problematický vývoj, strach ze socialismu a hlavně smrt J. V. Stalina a K. Gottwalda vedla k první společenské krizi.

„Rok 1950 právě znamená přelom a vlastně počátek typických politických procesů. V dubnu 1950 proces s představiteli řeholí Augustin Machalka a spol. spolu s aférou kolem "číhošťského zázraku" a likvidací klášterů v dubnové "akci K" byl zahájením tvrdé kampaně proti katolické církvi.“³

2.2.1 První společenská krize

Ještě za života Klementa Gottwalda byla připravena měnová reforma. Jedním z cílů bylo také zrušit přidělový systém. Tato reforma probíhala tajně a byla vyhlášena 1. 6. 1953. Vyvolala velkou nespokojenost některých obyvatel. Režim odsoudil tento nesouhlas jako nepřátelství k státnímu řízení KSČ. Došlo však k opravě politického kurzu. Poté, co se stal prezidentem Antonín Zápotocký, kritizuje nucené zakládání zemědělských družstev. Komunisté tuto krizi úspěšně překonali.

³ http://www.totalita.cz/50/50_01_016.php [10.1.2015]

Hodně výrazným mezníkem byl 20. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu a Chruščovovo "odhalení kultu osobnosti" J. V. Stalina. Tak následovala další společenská krize. Chvilky výrazné slabosti komunistů využili spisovatelé, studenti, ale i odboráři a snažili se získat změnové podmínky. Režim Antonína Novotného ale tuto situaci zvládl a v roce 1957 zahajuje kampaň proti změnám. Byl úspěšný, žádné změny provedeny nebyly. Této situace se využili komunisté jako další příležitosti k upevnění své moci. Vrcholem 50. let byla nová ústava - vyhlášení o vybudování socialismu v roce 1960.

50. léta skončila stabilitou komunistického režimu. Odpůrci tohoto režimu byli umlčeni, emigrovali nebo byli uvězněni.

2.3 60. léta 20. století

V šedesátých letech došlo k mnoha změnám. Jedna ze změn byl návrat k národním tradicím a obnovení vztahů s Evropou. Hlavně sblížování se Západem mělo vliv na politické dění Československa. Občané viděli svět jiný než socialistický a díky turistům českoslovenští obyvatelé viděli, že je možné vycestovat do zahraničí. Přišel velký obrat i ve sdělovacích prostředcích. Velký rozvoj prodělala televize. Vysílaly se pořady o životě v zahraničí i o politických situacích v ostatních státech, zejména na Západě. Tyto změny zasáhly nejvíce mládež. Byl tu veliký rozdíl mezi mládeží 50. let a mezi mládeží 60. let. Mládež, která vyrůstala v silném komunistickém režimu, srovnávala tehdejší dobu s poválečnou dobou, takže pro ně 50. léta byla v rámci možností dobré období. Ale mládež, která vyrůstala v 60. letech, srovnávala nynější situaci se situacemi na Západě, což znamenalo pro Československý systém problémy. Se stoupajícím vzděláním stoupala znalost rozdílů. Ze Západu přišel i nový styl módy, hudby a stylu života. Začal se poslouchat rock n' roll, vznikají bigbeatové skupiny, nosí se dlouhé vlasy a džíny. Tento styl se ale silně vyhýbal ideálům Svazu mládeže. Nástup nové generace, příchod kvalifikovaných dělníků a inteligence patřily k základním faktorům zrodu reformních tendencí, které vyvrcholily tzv. Pražským jarem⁴ 1968, což je krátké období změny v socialistickém Československu, které se zrychlilo po zasedání ÚV KSČ.

Nespokojenost obyvatel byla hlavně proto, že oproti západním zemím měli nedostatek spotřebního zboží, zaostalost občanské vybavenosti, havarijní stav většiny budov, nevyhovující silniční síť, úroveň komunikace, nedostatek hygieny na pracovištích, zastaralé strojové vybavení atd.

⁴ Pražské jaro – 1968 - krátké období politické změny v socialistickém Československu

2.3.1 Rok 1968

Lidé se začínají vyjadřovat ke společnosti, ve které žijí. Společnost měla jisté problémy, jako třeba nedostatek zásobování obyvatelstva a zhoršení stavů mezi českým a slovenským národem. Antonín Novotný, který byl zodpovědný za tento stav, začínal mít protivníky i ve své komunistické straně. Tyto spory vyvrcholily při zasedání ÚV KSČ v lednu roku 1968, kdy byl Novotný odvolán ze své funkce prezidenta. Tímto byl nastartován již zmiňovaný proces tzv. Pražské jaro a ten trval až do srpnové okupace země. Zahájila jej postupná výměna funkcionářů a obnovení svobody slova. Jelikož sovětské vedení tento stav podcenilo, bylo nuceno v srpnu 68 využít vojska Varšavské smlouvy⁵, aby zabránilo rozšiřování Pražského jara do dalších socialistických států. Začala dlouholetá okupace republiky. Představitelé Pražského jara byli nuceni opustit své funkce a na jejich pozice nastoupili noví lidé v čele s Gustávem Husákem, který byl dosazený Moskvou. 70. léta se nesou v duchu normalizačních poměrů ve společnosti.

2.4 Období normalizace

Takto je nazýváno období, které následovalo po invazi vojsk v srpnu 1968. Období normalizace je rozděleno do 3 fází podle toho, jak ustupovala moc představitelů Pražského jara a na jejich místa nastupovali věrní přísluhovači Kremlu. *První fáze* je postupné odstavování Dubčekova vedení jakožto řídicí koncepční síly. Fáze byla ukončena říjnovým zasedáním ÚV KSČ v roce 1969. *Druhou fází* bylo odstranění všech nežádoucích osob. Tomuto procesu se říkalo stranické čistky. Začaly nejprve v bezpečnosti a v armádě, poté v odborech a v zájmových organizacích a složkách NF. *Třetí fází* zahájil tzv. Dopis ÚV stranickým organizacím (stranický systém = upořádání politických stran ve státě) schválený koncem ledna 1970, který vyhlášoval principy "výměny stranických legitimací".

⁵ Varšavská smlouva – vojenské uskupení států Východu

3 Rok 1989

V druhé polovině 80. let se komunistický režim dostával do další krize, a to jak do hospodářské, tak především do politické. Avšak vedoucí představitelé KSČ se chovali, jako by se nic nedělo. 11. března 1985 nastupuje do čela Komunistické strany Sovětského svazu Michael Gorbačov. V Československu se velice rychle stupňovalo napětí. Vyrostla další, nová generace, která byla ovlivňována rokem 1968, následnou okupací a čistkami. A ta se čím dál tím více hlásila o svobodné slovo. V roce 1989 se začaly projevovat hospodářské nedostatky z předchozích let a to se nepříznivě dotklo úrovně obyvatel. V obyvatelstvu byly poznamenány události let 1968-1969, ale všichni věděli, že KSČ nikdy dobrovolně neustoupí. Proto si obyvatelé hodně slibovali od návštěvy Gorbačova, která však byla pravým opakem, Gorbačov KSČ podpořil. Začala se projevovat protikomunistická skupina Charta 77⁶. Spolu s ostatními skupinami, které byly také proti komunistickému režimu, organizovaly roku 1988 demonstrace.

V roce 1989 počet a hlavně síla protestů rostly. Při výzvě odporujících skupin se 15. 1. 1989 na Václavském náměstí sešli lidé, aby uctili památku Jana Palacha, který se zde upálil na protest proti omezování vymožeností Pražského jara 1968. I přes zásah bezpečnostních síl, shromáždění pokračovalo a trvalo celý týden - Palachův týden“. Další protesty vypukly po zatčení Václava Havla.

Nespokojenost s komunistickým režimem vyvrcholila v petici „Několik vět“, která byla zveřejněna v červnu 1989. Do listopadu téhož roku ji podepsalo 40.000 lidí.

Na Den lidských práv 10. prosince 1989 se chystala Charta 77 uspořádat shromáždění signatářů Několika vět. Předběhli ji vysokoškoláci, kteří 17. listopadu uspořádali vlastní demonstraci, jejíž brutální potlačení bezpečnostními složkami vedlo k pádu komunistického režimu v tehdejší Československé socialistické republice.

⁶ Charta 77 - byla neformální československá občanská iniciativa, která kritizovala „politickou a státní moc“ za nedodržování lidských a občanských práv, k jejichž dodržování se ČSSR zavázala při podpisu Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE) v Helsinkách. Iniciativa působila v letech 1977 až 1992. Pojmenována je podle dokumentu *Charta 77 (Prohlášení Charty 77)* z 1. ledna 1977.

4 Perzekuce katolické církve

Katolická církev byla již od jara 1949 postupně předmětem řady perzekučních opatření. Cílem komunistického režimu bylo církev oslabit, vnitřně rozložit a ovládat pomocí "vlasteneckých" kněží a udržovat stále ještě početnou masu věřících co nejvíce pasivní.

Ke katolickému náboženství se v roce 1950 hlásilo stále ještě 76,42 % obyvatel Československé republiky. Další snahou režimu bylo zničit kontakty s církvemi v zahraničí, zejména s Vatikánem.

Procesu ovládnutí napomáhaly legislativní nástroje, zejména zákon 218/1949 Sb. o hospodářském zabezpečení církví, dále zřízení Státního úřadu pro věci církevní zákonem 217/1949 Sb.

V prosinci 1949 se uskutečnil údajný čichošťský zázrak. Na oltáři kostelíka v obci Čichošť ve východních Čechách se pohnul kříž. Státní bezpečnost⁷ v lednu 1950 proto zatkla tamního faráře Josefa Toufara. Během výslechů, kdy se měl "přiznat" k inscenování pohybu křížku byl mučen a na následky 25. února 1950 zemřel.

Státní moc využila tuto událost k obvinění Vatikánu z nastrojení údajného zázraku, vyhostila ze země vatikánského diplomatického zástupce a na více než deset let ukončila s Vatikánem jakékoliv styky.

„Následoval proces s představiteli mužských církevních řádů. Státní soud odsoudil 4. dubna 1950 deset obžalovaných za údajné rozvracení republiky k trestům v rozsahu 2 roky až doživotí. V listopadu se konal proces s tzv. pomocníky biskupů. Devět obžalovaných bylo odsouzeno k trestům od 10 do 25 let.

Během dvou nocí v dubnu 1950 byly nečekaně obsazeny SNB a Lidovými milicemi mužské kláštery. Asi 2000 řeholníků bylo svezeno do internačních klášterů a majetek řádů zabaven.

⁷ **Státní bezpečnost** (zkratka **StB**, hovorově estébáci, slovensky *Štátna bezpečnosť*, *ŠtB*) byla politická policie, která byla ihned od svého vzniku v roce 1945 pod kontrolou KSČ, a sloužila k ovládnutí mocenských pozic a likvidaci protivníků režimu.

Tato kampaň je známa jako "akce K". Internační kláštery mniši opouštěli do roku 1955 postupně, byli zpravidla posíláni k vykonání vojenské služby do Pomocných technických praporů⁸ a nemohli se vrátit do duchovní služby.

Ženské kláštery byly podobně vyklizeny v období od srpna do října 1950. Bylo tak likvidováno 720 klášterů a internováno přes 10 000 řeholnic.⁹

Komunistická moc postupovala proti katolickému kněžím různě. Běžné diecézní kněze se snažila zastrašit nebo získat k toleranci k režimu. Biskupy pak izolovala a věznila. Arcibiskup a primas český Josef Beran strávil v izolaci téměř 16 let, než byl v únoru 1965 propuštěn do Vatikánského exilu. Litoměřický biskup Štěpán Trochta byl pod přímou kontrolou StB v letech 1949-1953, poté byl uvězněn.

Těžkou represí roku 1950 měla být katolická církev v Československu umlčena a rozvrácena. V průběhu padesátých let se musela církev omezit jen na nejnútnejší rozsah církevního života.

Část kněží kolaborovala s režimem (za všechny možno jmenovat suspendovaného kněze Josefa Plojhara), elita kněžstva byla ve vězení, v internaci nebo u Pomocných technických praporů. Řeholníci, část kněžstva a věřících duchovně žila ve skrytosti.

V průběhu padesátých let vzrůstal počet neobsazených biskupských stolců a naopak klesaly publikační možnosti církve.

⁸ **Pomocné technické prapory (PTP**, slovensky *Pomocné technické prápory*) či **Vojenské tábory nucených prací (VTNP)** byly útvary Československé lidové armády, které v letech 1950–1954 fungovaly pro internaci^[1] a převýchovu tzv. politicky nespolehlivých osob, podléhajících tehdejšímu brannému zákonu (armáda pro ně vymyslela tzv. politickou klasifikaci „E“).

⁹ http://www.totalita.cz/50/50_01_019.php [10.1.2015]

4.1 Procesy s církevními představiteli

První proces probíhal od 1. 3. do 4. 4. 1950. Obžalováno bylo deset významných teologů (viz akce "K"¹⁰), kteří byli obviněni:

- ze špionáže,
- z přechovávání zbraní,
- z nenávisti k režimu,
- z přípravy převratu
- ze spolupráce s gestapem.

Státní prokuratura žádala pro čtyři obviněné trest smrti. Konečný rozsudek soudu zněl: Páter Mastilák doživotí, ostatní celkem 132 let. Procesu byla věnována značná publicita v tisku a filmových týdenících.

V rozhlase byly vysílány komentáře, ve kterých byly uveřejňovány "názory pracujících". Byly zde čteny rezoluce, které požadovaly nejtěžší tresty. O procesu byla dokonce vydána brožurka.

Mimo tohoto procesu se režim připravoval na další tažení proti vysokému kléru. O konkrétních případech jednala 30. srpna 1950 na popud StB, justice a Státní úřad pro věci církevní tzv. "církevní šestky".

20. září 1950 podal tehdejší předseda Státního úřadu pro věci církevní Zdeněk Fierlinger návrh na uspořádání dalších tří církevních monstrprocesů.

Díky prvnímu z nich bylo uvězněno 14 osob pro "vykonstruované finanční defraudace".

V druhém bylo mělo být obžalováno 21 vyšších hodnostářů církve.

Třetí proces byl zaměřen proti slovenským pomocným biskupům - Gojdičovi a Buzalkovi a zejména spišskému biskupu Vojtašákovi.

Nakonec předsednictvo ÚV KSČ rozhodlo o konání "pouze" dvou procesů - českého a slovenského.

¹⁰ o likvidaci klášterů. O stejnojmenné akci na likvidaci „kulaků“ pojednává článek Kolektivizace v Československu. **Akce K** je název pro nezákonnou násilnou likvidaci.

Důvodem byla určitá obava z reakce prostých věřících, které usiloval režim získat na svoji stranu.

4.2 Bilance procesů s církevními hodnostáři

„Většina sídelních biskupů byla internována¹¹ (Litoměřice, Praha, Hradec Králové). Diecéze spravovali dosazení vikáři z řad "vlasteneckých kněží". Osířelé biskupské stolce již nebyly obsazovány (České Budějovice, Brno, Olomouc).

Počty odsouzených církevních představitelů: r. 1950: - 70, r. 1951: - 74, r. 1952: - 65, r. 1953: - 73, r. 1954: - 60, r. 1955: - 46.

Jen v červnu 1956 bylo odsouzeno celkem 433 církevních hodnostářů, kněží a bohoslovců.

Z nich: 383 bylo odsouzeno za velezradu, 129 dostalo trest deset let, 148 od deseti do patnácti let, 63 od patnácti do dvaceti let, 39 nad dvacet let, 54 ostatní tresty.¹²

¹¹ **Internace** je označení pro nucený pobyt jedné či více osob na určitém místě nebo na omezeném prostoru zpravidla z politických, náboženských, etnických či jiných společenských příčin

¹² http://www.totalita.cz/cirkev/cir_1001.php [10.1.2015]

5 Životopis Jaroslava Dvořáka

Jaroslav Dvořák narozen 19. 5. 1913 v rodině sedláka na Koblasku. Po ukončení obecné školy nastoupil na gymnázium a po ukončení gymnázia nastupuje na studium v kněžském semináři. Tento seminář ukončil v r. 1937, byl vysvěcen na kněze a následně umístěn jako kaplan ve Světlé nad Sázavou, Ledči nad Sázavou a Golčově Jeníkově, později v roce 1941 v Solopyskách u Kutné Hory. V této farnosti prožívá válku – viz. příloha č. 9 – Umístěnka z roku 1943, a první roky po osvobození.

Po roce 1948 se stává překážkou socializace vesnice, je na něho zasláno udání. (Příloha č. 8 – Udání) Vše vrcholí jeho zatčením v roce 1952. V průběhu padesátých let byl Jaroslav Dvořák za pomoci konfidenta státní bezpečnosti Jaroslava Němečka obviněn a v roce 1952 odsouzen k deseti letům žaláře. (Příloha č. 6 – Žaloba, příloha č. 7 – Rozsudek). Ze strany Jaroslava Dvořáka se v žádném případě nejednalo o protistátní činnost, ale pouze o tzv. pomoc bližnímu v nouzi, kdy uvedenému konfidentu STB poskytl přístřeší a nezbytnou pomoc, jakou by jako kněz poskytl kterémukoliv bližnímu. Tento konfident řízený přímo pracovníky STB poškodil mnoho slušných lidí a celá tato akce, jak se později ukázalo, byla plánována a řízena STB. Konfident Němeček byl po roce 1989 odsouzen, ale po vynesení rozsudku nenastoupil k výkonu trestu a neexistují ani doklady o tom, že byl vězněn v pozdější době.

Odsouzený Jaroslav Dvořák byl zařazen jako politický vězeň do nejtěžší nápravní skupiny. Během výkonu trestu požádal několikrát o podmíněčné propuštění, ale vždy mu byla tato žádost zamítnuta. (Příloha č. 4, 5 – Zamítnutí podmíněčného propuštění – 1959, 1957)

V roce 1960 byl Jaroslav Dvořák propuštěn z výkonu trestu na základě amnestie prezidenta republiky, musel však nastoupit jako dělník do skláren v Sázavě. Po uvolnění politické situace v roce 1968 požádal o rehabilitaci. Jeho případ byl znovu projednán a bylo rozhodnuto o zahlazení odsouzení. (Příloha č. 3 – Zahlazení odsouzení z r. 1968)

Po tomto následně několikrát žádal o možnost návratu do duchovní správy jako kněz, ale toto mu nebylo umožněno. Po roce 1970 bylo okresním tajemníkem pro církev rozhodnuto o výkonu kněžského povolání a bylo mu umožněno vykonávat kněžskou činnost pouze v Ústavu sociální péče Červený Hrádek pro řádové sestry, které v tomto ústavu zajišťovaly péči. Nesměl však vykonávat bohoslužby pro veřejnost. (Viz příloha č. 1 – dopis pro konsistoř.)

Po úmrtí dp.¹³ J. Rouče v roce 1990 ve farnosti Sudějov byl umožněn Jaroslavu Dvořáku plnohodnotný návrat ke kněžství a byl ustanoven farářem. V roce 1992 bylo v rehabilitačním řízení rozhodnuto o zrušení všech trestních věcí z padesátých let. (Příloha č. 2 – Usnesení o rehabilitaci.)

Činnost faráře vykonával do roku 1999, kdy odešel na zasloužený odpočinek do důchodu a vrátil se do svého rodiště na Koblasko. Zde v kruhu rodiny prožil svůj zbytek života a zemřel 20. 5. 2007 ve svých 94 letech. (Příloha č. 10 – Smuteční oznámení)

Jako příloha č. 11 jsou uvedeny fotografie z rodinného alba.

¹³ dp. důstojný pán

6 Vzpomínky

Josef Tichý - synovec

Já jako synovec si svého strýce Jaroslava Dvořák pamatuji od svých 8 let. Tehdy se v 60. letech vrátil z vězení. V tu dobu, po návratu z vězení, několik let bydlel v naší rodině na statku, odkud dojížděl do práce. Jako největší dětskou vzpomínku si pamatuji, že ze své první výplaty mi strýček zakoupil moje první kožené boty, tzv. křusky, a z těch jsem měl velkou radost. Po několika letech, kdy mu soudruzi dovolili změnu zaměstnání, se odstěhoval do Uhlířských Janovic, kde nastoupil do STS (strojní traktorová stanice) jako skladník. V tuto dobu jsme ho s bratrem a rodinou často navštěvovali a několikrát jsem u něho trávil i čas prázdnin. Jak život plynul dál, měl pro mne můj strýc vždy připravenou radu nebo vysvětlení událostí, které jsem dobře nechápal, nebo jsem jim dobře nerozuměl. Byl to moudrý, vzdělaný a ohleduplný člověk. Největší diskuze jsme spolu vedli v roce 1989 a 1990 kdy došlo ke změně režimu a já jsem zastával názor, že situaci je nutno řešit radikálněji – podobně jako nám předvedli soudruzi, on mě však ujišťoval a nakonec mě i přesvědčil, že jsme křesťané a musíme jim ukázat, že jsme lepší.

Z tohoto důvodu si myslím, že jsme skutečně po sametové revoluci přistupovali k lidem, kteří měli přímou osobní odpovědnost za 50. léta, příliš shovívavě, což se nám podle mého názoru následně vymstilo.

Anna Tichá – manželka Josefa Tichého

Mé první setkání s panem Jaroslavem Dvořákem se datuje přibližně do roku 1972, kdy jsem pracovala v ÚSP (ústav sociální péče) Annenská Studánka, kde byla mezi řadovými sestrami i teta mého budoucího manžela. Při návštěvách rodiny jsem poznala jak mého budoucího manžela, tak jeho strýce. Po svatbě v roce 1973 jsme pak společně s manželem často strýce navštěvovali a pomáhala jsem mu s vedením domácnosti. Po uplynutí jeho aktivních let jsme se o něho starali na Koblasku, kde v kruhu rodiny prožíval zbytek svého života. Moje nejúsměvnější vzpomínka se vztahuje k období, kdy jsem každý den ráno vstávala ve tři hodiny ráno do kravína, po příchodu z kravína jsem uvařila a po společném obědě jsem sdělila strýci, že si jdu na chvíli lehnout, on na to vždy odvětil „Haničko, jen se nepřetrhňte“. V tu dobu mě tato připomínka zlobila, dnes na to vzpomínám s láskou.

Markéta Pospíšilová – neteř Jaroslava Dvořáka

Jako malá jsem jezdila se svými sestrami za strýčkem do Uhlířských Janovic, kde si s námi hrál a chtěl, abychom říkali říkanky. Jelikož jsem neuměla vyslovit písmeno „R“, tak mi začal říkat Makito. Se strýčkem jsem zažila spoustu krásných chvil, jako je pouť v Sudějově a návštěvy u něj na faře, ale také mi zůstalo v paměti vyprávění zážitků z kriminálu, což byla pro mě smutná chvíle. Strýček mi vyprávěl, že když ho zatkli, veškerý jeho majetek zabavili a rodina musela podle svých finančních možností jeho majetek zpět odkoupit. V dnešní době bych nikomu nepřála být v kriminálu, jako byl strýček, z jeho vyprávění vím, jak to tam chodilo a nebylo to vůbec jednoduché. Na strýčka vzpomínám s láskou.

Závěr

Práce se věnuje období, které je pro generaci dnešních středoškoláků již vzdálené. Naši rodiče, ale zejména prarodiče dobu socialismu zažili na vlastní kůži. Z učebnic se naše generace dozvídá informace, nad kterými se mnohdy tají dech. Na druhou stranu ne všichni vyučující podávají informace uceleně a pravdivě. Snad je to proto, že ona doba není vzdálenou historií, snad proto, že politická situace u nás i ve světě stále nedospěla do stádia, kdy by rozhodně odmítla zločiny, které byly na mnohých lidech spáchány, a oběti se dočkaly omluvy.

Z tohoto důvodu vznikla práce. Mým přáním bylo, aby se o zločinech, které se udály pod taktovkou strany, více mluvilo, aby byla zveřejňovány všechny informace, aby nemohlo dojít k tomu, že někdo řekne – v 50. letech se nikomu nic špatného nedělo.

Pan Jaroslav Dvořák byl dobrý křesťan nejen svým povoláním kněze, ale i svým cítěním, což dokazují vzpomínky jeho blízkých – *„On mě však ujišťoval a nakonec i přesvědčoval, že jsme křesťané a musíme ukázat, že jsme lepší.“* – J. Tichý, synovec.

Celou svou duší si Jaroslav Dvořák přál, aby mohl vykonávat práci kněze, aby mohl pomáhat bližním. Paradoxní je, že v dobách Protektorátu mu tato činnost umožněna byla, avšak jakmile s moci dostali v roce 1948 komunisté, okamžitě se začala objevovat udání poukazující na jeho protistátní aktivity. Jak dokazuje osud pana Dvořáka, mnohdy šlo o záměrnou provokaci, jen aby byly dodány „důkazy“ na jejichž podkladě mohl být člověk odsouzen. Že byly falešné? To nikoho nezajímalo. Účelem procesů bylo potrestat a vyřadit ze hry politické oponenty, preventivně zastrašit i dosud pasivní či neodhalené nepřátele a celou veřejnost. Jejich výsledkem bylo zatažení veřejnosti do spoluúčasti, do kolektivního souhlasu s procesy, a tak z ní učinit jistým způsobem spolupachatele. Procesy byly také nástrojem společenské přípravy na boj proti nepřítelům, tak jako ve všech ostatních sovětských satelitech.

Na osudech perzekuovaných lidí je vidět, jak úzce byla politická situace provázána se životem postavením jednotlivců v politice. Až po smrti J. V. Stalina a následně i K. Gottwalda se situace začala obracet k lepšímu. Konečně nastal čas revizí politických procesů, postupně i promíjení trestů či naprostá rehabilitace, která jen dokázala nevinu bývalých odsouzených.

I pan Jaroslav Dvořák se dočkal a opustil bránu vězení. Ještě další roky však musel čekat, než mu byl umožněn návrat ke svému povolání, tedy než mohl opět pečovat o své ovečky. Je

krásné, že jeho život se uzavřel až v době, kdy byl plně rehabilitován, kdy mohl být v kruhu svých blízkých a těšil se opět z radostí tohoto světa. *„Po uplynutí jeho aktivních let jsme se o něho starali na Koblasku, kde v kruhu rodiny prožíval zbytek svého života“* - A. Tichá, synovcova manželka.

Jsem moc ráda, že bylo toto téma otevřeno a zpracováno. Práce mi přinesla mnoho nových informací. Byla jsem překvapena, jak rodina střeží veškeré dokumenty, které dokazují, co se opravdu stalo, a o kterých nemají mí spolužáci ani ponětí. Je třeba, aby nikdy nebylo na tuto dobu zapomenuto. I proto byla práce prezentována v hodině dějepisu.

Věřím, že jste si moji práci přečetli se zájmem, omluvíte některé její nedostatky zapříčiněné mým mládím a skutečností, že jsem tuto dobu neprožívala, pouze jsem o ní shromáždila uvedené údaje.

Seznam použitých pramenů:

<http://vasevec.parlamentnilisty.cz/clanky/treti-republika-narodni-socialiste-na-rozcesti-1945-1948>

<http://www.totalita.cz/>

http://www.totalita.cz/50/50_01_019.php

<http://www.moderni-dejiny.cz/clanek/nastoleni-komunistickeho-rezimu-a-prvni-politicke-procesy-v-csr-na-prelomu-40-a-50-let/>

<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Speci%C3%A1ln%C3%AD%3AHled%C3%A1n%C3%AD&profile=default&search=akce+K&fulltext=Search>

http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_bezpe%C4%8Dnost

Hanák J. a kol. – *20. století – kronika*; Fortuna Print s.r.o., Praha 1980 , ISBN 80-7321-039-8

Seznam příloh:

Příloha č. 1 – Dopis pro kapitulní konsistoř - p. Dvořák

Příloha č. 2 – Usnesení o rehabilitaci

Příloha č. 3 – Zahlazení odsouzení z r. 1968

Příloha č. 4 – Zamítnutí podmíněčného propuštění – rok 1959

Příloha č. 5 – Zamítnutí podmíněčného propuštění – rok 1957

Příloha č. 6 – Žaloba z roku 1952 (str. 1 – 7)

Příloha č. 7 – Rozsudek z roku 1952 (str. 1 – 9)

Příloha č. 8 – Udání

Příloha č. 9 – Umístěnka z roku 1943

Příloha č. 10 – Smuteční oznámení

Příloha č. 1 – Dopis pro kapitulní konsistoř - p. Dvořák

Kapitulní konsistři

v Hradci Králové.

Jaroslav Dvořák, farář v Solopyskách, okr. K. Hora, oznamuje, že po dohodě s dp. Heř. J. Roučem nastoupí znova od 1. listopadu 1970 na farní beneficium v Solopyskách.

Zároveň prosím o potvrzení, pro okr. n. výbor v K. Hoře, let, které jsem působil v duch. správě

Kapitulní konsistoři

v Hradci Králové.

Jaroslav Dvořák, farář v Solopyskách, okr. K. Hora, oznamuje, že po dohodě s dp. Heř. J. Roučem nastoupí znova od 1. XI. 1970 na farní beneficium v Solopyskách.

Zároveň prosím o potvrzení, kolik roků jsem strávil ve veř. duch správě od svého vysvěcení na kněze. Potvrzení žádá okr. nár. výbor v Kutné Hoře.

V Uhlířských Janovicích 24. XI. 1970

Příloha č. 2 – Usnesení o rehabilitaci

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dnem 4.6.1992 a je vykonatelné.
Krajský soud v Praze
dne 5. VI. 1992

Rt 107/92-6

U s n e s e n í

Krajský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání dne 4.6.1992 podle zákona č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci
t a k t o :

Ustanovením § 2 odst. 1 písm.a) zák.č. 119/90 Sb. byl zrušen rozsudek krajského soudu vKutné Hoře ze dne 5.1.1949 sp.zn. Tk VII 884/48, jímž byl obviněný Jaroslav **D v o ř á k**, nar.19.5.1913, uznán vinným přečinem podle § 14 č.1 zák.č. 50/23 Sb. a odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 2 měsíců.

Současně byla zrušena všechna další rozhodnutí v téže trestní věci, která na zrušený rozsudek obsahově navazovala. Všechna rozhodnutí byla zrušena k datu, kdy byla vydána.

Podle § 2 odst. 2 zák.č. 119/90 Sb. se zastavuje trestní stíhání obviněného pro skutek kvalifikovaný jako přečin shora uvedený.

O d ů v o d n ě n í

Ustanovením § 2 odst. 1 písm.a) zák.č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci byla k datu vydání zrušena pravomocná soudní rozhodnutí týkající se skutků kvalifikovaných podle

ustanovení v zákoně vypočtených, tedy i skutku ve výroku uvedeném.

Zrušení se vztahuje i na další rozhodnutí v téže věci na zrušené rozhodnutí obsahově navazující. Všechna rozhodnutí byla zrušena ke dni vyhlášení.

Soud shledal, že odsouzený je v této trestní věci účasten soudní rehabilitace, deklaroval, že dřívější rozhodnutí byla zákonem zrušena a trestní stíhání odsouzeného podle § 2 odst. 2 cit. zákona zastavil.

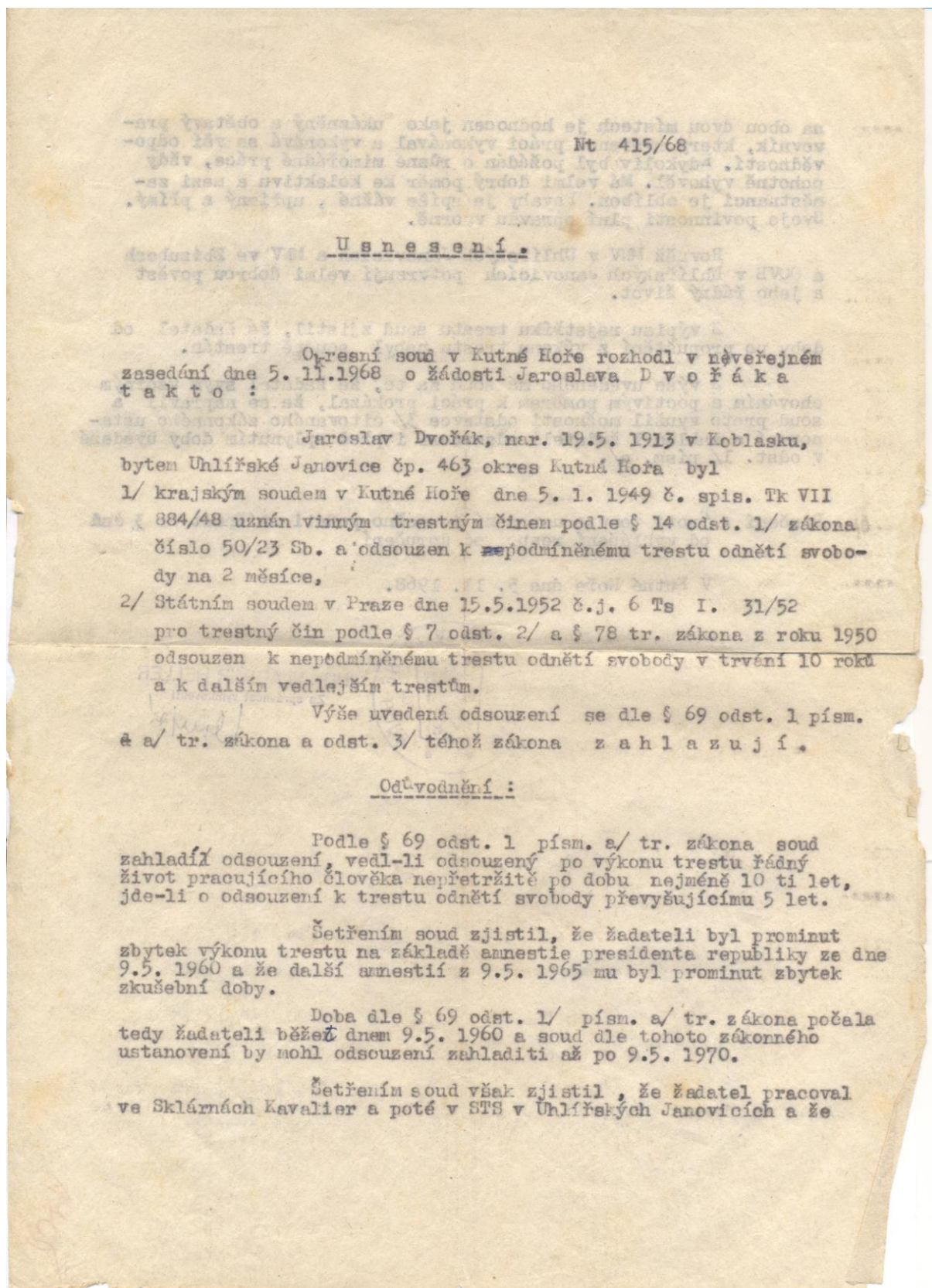
P o u č e n í : Proti tomuto usnesení má prokurátor právo podat stížnost do tří dnů ode dne oznámení k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím podepsaného soudu. Stížnost má odkladný účinek.

V Praze dne 29. června 1992

Za správnost: Chaloupková

JUDr. Helena Řičicová

Usnesení.

Opresní soud v Kutné Hoře rozhodl v neveřejném zasedání dne 5. 11. 1968 o žádosti Jaroslava Dvořáka a t a k t o :

- Jaroslav Dvořák, nar. 19.5. 1913 v Koblasku, bytem Uhlířské Janovice čp. 463 okres Kutná Hora byl
- 1/ krajským soudem v Kutné Hoře dne 5. 1. 1949 č. spis. Tk VII 884/48 uznán vinným trestným činem podle § 14 odst. 1/ zákona číslo 50/23 Sb. a odsouzen k ~~nepodmíněnému~~ trestu odnětí svobody na 2 měsíce.
 - 2/ Státním soudem v Praze dne 15.5.1952 č.j. 6 Ts I. 31/52 pro trestný čin podle § 7 odst. 2/ a § 78 tr. zákona z roku 1950 odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 10 roků a k dalším vedlejším trestům.

Výše uvedená odsouzení se dle § 69 odst. 1 písm. a/ tr. zákona a odst. 3/ téhož zákona z a h l a z u j í .

Odůvodnění :

Podle § 69 odst. 1 písm. a/ tr. zákona soud zahladí odsouzení, vedl-li odsouzený po výkonu trestu řádný život pracujícího člověka nepřetržitě po dobu nejméně 10 ti let, jde-li o odsouzení k trestu odnětí svobody převyšujícímu 5 let.

Šetřením soud zjistil, že žadateli byl prominut zbytek výkonu trestu na základě amnestie presidenta republiky ze dne 9.5. 1960 a že další amnestií z 9.5. 1965 mu byl prominut zbytek zkušební doby.

Doba dle § 69 odst. 1/ písm. a/ tr. zákona počala tedy žadateli běžet dnem 9.5. 1960 a soud dle tohoto zákonného ustanovení by mohl odsouzení zahladiti až po 9.5. 1970.

Šetřením soud však zjistil, že žadatel pracoval ve Sklárnách Kavalier a poté v STS v Uhlířských Janovicích a že

na obou dvou místech je hodnocen jako ukázněný a obětavý pracovník, který svěřenou práci vykonával a vykonává se vší odpovědností. Kdykoliv byl požádán o různé mimořádné práce, vždy ochotně vyhověl. Má velmi dobrý poměr ke kolektivu a mezi zaměstnanci je oblíben. Povahy je spíše vážné, upřímný a přímý. Svoje povinnosti plní opravdu vzorně.

Rovněž MNV v Uhliřských Janovicích a MNV ve Zbizubech a OOVb v Uhliřských Janovicích potvrzují velmi dobrou pověst a jeho řádný život.

Z výpisu rejstříku trestu soud zjistil, že žadatel od doby po propuštění z výkonu trestu nebyl soudně trestán.

Z výše uvedeného má soud za to, že žadatel svým vzorným chováním a poctivým poměrem k práci prokázal, že se napravil a soud proto využil možnosti odstavce 3/ citovaného zákonného ustanovení a zahladil žadateli odsouzení i před uplynutím doby uvedené v odst. 1/ písm. a/.

Poučení: Proti tomuto usnesení je možno podat stížnost do 3 dnů od vyhlášení resp. od doručení.

V Kutné Hoře dne 5. 11. 1968.

JUD. VLADIMÍR HELLER
Za správnost vyhotovení

Heller

Příloha č. 4 – Zamítnutí podmíněného propuštění – rok 1959

PP 271/59

U s n e s e n í .

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl ve veřejném zasedání dne 11. června 1959 v NPT Valdice věc podmíněného propuštění takto:

Žádost odsouzeného Jaroslava Dvořáka, nar. 19.5. 1913 v Koblasku, římskokatolický farář, posl. bytem Solopysky, okr. Kutná Hora, t.č. ve výkonu trestu odnětí svobody v NPT Valdice o podmíněné propuštění se zamítá.

O d ů v o d n ě n í .

Jmenovaný b Jaroslav Dvořák ukryval v letech 1950 protistátního zločince Němečka, čímž spáchal trestný čin pomoci k velezradě podle § 7/2, § 78 tr.z. a byl proto odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 roků.

16. září 1957 byla pod č.j. PP 287/57 zamítnuta žádost odsouzeného o podmíněné propuštění. Žádost byla tehdy zamítnuta ježto tehdy, jak krajský prokurátor, tak i vedení NPT dobrodinní propuštění nedoporučili. Po uplynutí jednoho roku ve smyslu § 351 tr.ř. podal si novou žádost za podmíněné propuštění.

Vedení NPT právě tak jako krajský prokurátor nedoporučili ~~opětovně podmíněné propuštění, poněvadž od posledního zamítavého usnesení nedošlo k podstatné změně v chování odsouzeného.~~ Naopak odsouzený neuzavřel dále pracovní závazek k současně se stává odmítavě a ikdyž jinak vedení NPT oceňuje určité kladné výsledky v chování odsouzeného, přesto závěr posudku NPT zní, že odsouzený se po stránce politické otevřeně neprojevuje a nelze proto usoudit na to, že odsouzený se oprostil od vlivu dřívější výchovy, zejména když se přihlédně k tomu, že odsouzený byl dvakrát potrestán pro protistátní činnost, a to již v roce 1948 pro pobuřování. Byla proto žádost odsouzeného zamítnuta.

Nová žádost může být podána podle § 351 tr.ř. po uplynutí jednoho roku ode dnešního dne.

Proti tomuto usnesení není opravného prostředku.

Ve Valdicích dne 11. června 1959.

Předseda senátu:
JUDr. Jiří Jelinek
za správnost

Příloha č. 5 – Zamítnutí podmíněného propuštění – rok 1957

PP 287/57

U s n e s e n í .

Krajský soud v Brádci Králové rozhodl ve veřejném zasedání, konaném dne 16. září 1957 v NPT Valdice ve věci podmíněného propuštění takto:

Žádost odsouzeného Jaroslava Dvořáka, nar. 19. května 1911 v Kobrasku, římskokatolický farář, posl. bytem Dolopysky, okr. Kutná Hora, o podmíněné propuštění se z a m í t á .

O d ů v o d n ě n í .

Odsouzený Jaroslav Dvořák ukryval v letech 1950 protistátního zločince Jaroslava Němečka, čímž spáchal trestný čin pomoci k vlezradě podle § 7/2, § 78 tr.z. a byl pro to odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 10 roků.

Vzhledem k tomu, že odsouzený odpykal si v dubnu tohoto roku více než polovinu, podal si žádost o podmíněné propuštění.

Vedení NPT podmíněné propuštění doporučilo vzhledem k tomu, že odsouzený má dobrou pracovní morálku, chování slušné a ukázněné a jest názoru, že trest u odsouzeného splnil převýchovný účel.

Zástupce krajské prokuratury navrhl zamítnutí žádosti.

Krajský soud v první řadě zjišťuje, že odsouzený pochází z rodiny středního rolníka a v době spáchání trestného činu byl farářem. Z trestných spisů krajský soud přejímá, že odsouzený byl zarytým nepřitelem našeho zřízení a že již v roce 1948 byl trestán pro pobuřování. Krajský soud nemohl proto dojít k závěru, že by odsouzený byl hoděn dobrodiní podmíněného propuštění, které u protistátních činu musí být zvláště zdůvodněno a kde musí být jistota, že odsouzený skutečně povede řádný život pracujícího člověka. Odsouzený se dopustil již dvakrát trestné činnosti a polovina trestu mu uplynula teprve dne 15. dubna 1957. Krajský soud jest proto názoru, že jest třeba v delšího výkonu trestu, aby zde byla dána záruka, že převýchova jest dovršena ve smyslu § 33 tr.zák. Bude proto na odsouzeném, aby dalším dobrým chováním, prací prokázal, že jest hoděn dobrodiní podmíněného propuštění v pozdější době.

Nová žádost o podmíněné propuštění může být odsouzeným podána teprve po uplynutí jednoho roku ode dnešního dne.

Proti tomuto usnesení není přípustný řádný opravný prostředek.

Ve Valdici dne 16. září 1957.

Předseda senátu:

JUDr. Jiří Jelínek

Za správnost vyhotovení:

M. Štěpánková

Příloha č. 6 – Žaloba z roku 1952 (str. 1 – 7)

12

6 Ts I 37/52.

STÁTNI PROKURATURA V PRAZE.

STÁTNI SOUD V PRAZE
Došlo: -2. 4. 1952
..... krát příloh
Státnímu soudu

4 Spt I 44/52.

Státnímu soudu

v Praze.

ŽALOBA.

VAZBA I

Státní prokurátor v Praze žaluje,

1./ Oldřich Kmoníček.

nar. 5. 7. 1911 v Lánech, okr. Pardubice, býv. živnostník - cukrář,
posl. bytem v Kutné Hoře, Husova ul. 115.,

2./ Růžena Kořínková.

nar. 20. 4. 1912 v Praze, vedoucí dělnice v nár. pod., posl. by-
tem v Hořanech čp. 21., okr. Kutná Hora.,

3./ Ladislav Nežuka.

nar. 28. 12. 1900 v Kutné Hoře, rolník, posl. bytem Kutná Hora,
Hloučka čp. 15.,

4./ Vojtěch Koláček.

nar. 17. 5. 1901 v Jaroměři, úředník ČSD, posl. bytem Sedlec,
Nádražní ul. čp. 2., okr. Kutná Hora.,

5./ Ludmila Koláčková.

roz. Kubálková, nar.19.8.1912 v Polevsku, okr.Česká Lípa,
v domácnosti, posl.bytem Sedlec, Nádražní čp.2., okr.Kutná
Hera.,

6./ Josef Froněk.

nar.19.12.1895 v Sedlečku, okr.Tábor, býv, voj.gážista, posl.
bytem Kutná Hora, Novomlýnská ul.539.,

7./ Ján Nekola.

nar.10.8.1913 ve Starém Kolíně, samostatný holič, posl.bytem
Kutná Hora, Vocelova ul.čp.294.,

8./ Josef Kunc.

nar.11.8.1908 v Javornici, okr.Rychnov n/Kněžnou, čišík,
posl.bytem v Sedlci čp.31.,

9./ Josef Musil.

31.12.1909 v Praze, živnostník, posl.bytem v Kutné Hoře,
Husova ul.čp.131.,

10./ František Kryštof.

nar.15.11.1903 v Mladoticích, okr.Čáslav, cukrář, posl.by-
tem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám. čp.94.,

11./ Dr.František Beneš.

nar. 27.11.1891 v Kutné Hoře, býv.advokát, posl.bytem Kutná
Hora, Rooseveltova tř.čp.188.,

12./ František Thurner.

nar.21.9.1918 ve Zbraslavicích, okr.Kutná Hora, technický
úředník, posl.bytem v Kutné Hoře, Bartolomějská ul.čp.220.,

13./ Bedřich Šlejmar.

nar.14.11.1906 v Hlízově, okr. Kutná Hora, býv.městský strážník, nyní dělník, posl.bytem Kutná Hora, Stalinova čp.302.,

14./ Jaroslav Dvořák.

nar.19.5.1913 v Koblasku, řím, kat.farář, posl.bytem Solopysky, okr.Kutná Hora.,

15./ František Šibrava.

nar.7.11.1924 v Čer.Hrádku, okr.Kolín, galvaniser, posl.bytem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám. čp.603.,

16./ Václav Zálabský.

nar.19.9.1919 v Osečku, okr.Podebrady, truhlářský dělník, posl.bytem v Kutné Hoře, Havlíčkovo nám.čp.520.,

t.č. všechny ve vazbě

z těchto důvodů:

V roce 1949 v létě uprchl z trestu odsouzený kolaborant a fašista Karel Hořínek. Skrýval se na Chotěbořsku a Čáslavsku, kde založil rozsáhlou bandu velezrádců, s nimiž plánoval rozsáhlé rozvracení našeho společenského řádu destrukcemi a sabotážemi. Svou zločinnou činnost zaměřili především proti socialisaci vesnice a chtěli naše budovatelské úsilí v tomto směru mařití zejména otravováním dobytka v JZD a v ČSSS. Dále tato banda zločinců počítala s tím, že později, až se jim podaří získati ještě širší základnu, zejména zorganizováním reakčních živlů z řad bývalých živnostníků a vesnických boháčů, že v příhodném okamžiku provedou ozbrojený puč, jehož účelem bude reastaurace kapitalismu v CSR. Za tím účelem hledal Hořínek napojení na další skupiny a v prosinci roku 1949 prostřednictvím již odsouzeného zločince Aloise Bláhy, vešel ve styk s Jaroslavem Němečkem, tehdy majitelem větší cukrářské živnosti v Čáslavi, dnes již odsouzeným protistátním zločincem.

Jaroslav Němeček stal se členem jeho bandy a sám vytvořil řadu ilegálních skupin, jejichž členy rekrutoval zejména z řad vesnických boháčů a živnostníků. Dále založil velmi nebezpečnou ozbrojenou skupinu z řad bývalých sokolských pracovníků. Svoji zločinnou činnost začal prováděti již v roce 1949, kdy se napojil na Josefa Němce z Kutné Hory a jeho rozsáhlou protistátní bandu. Od tohoto převzal později teroristy, které Němec ukrýval na Uhlířsko-Janovicku. Němeček, spolu s členy své protistátní bandy, ukrýval pak teroristy po řadu týdnů v Železných horách, poté je jeho banda opatřila zbraněmi a trhavinami a vypravila je do Prahy, aby tam spáchali teroristický atentát na jednoho vládního činitele. V Praze byli však tito zločinci odhaleni, při svém zastížení použili zbraní proti bezpečnostním orgánům a zastřelili jednoho náhodného chodce. Tím byla odhalena i Němečkova skupina a jejímu řádění učiněna přítrž. Němeček, aby mohl ve své protistátní činnosti pokračovat, opustil svoji živnost a po dobu dvaceti měsíců se za pomoci reakčních živlů ukrýval, zejména na kutnohorském okrese. V té době byl stále ve spojení s jedním cizím zastupitelským úřadem, se kterým měl již dříve vyjednanou pomoc pro své velezrádné cíle a udržoval styk se členy své protistátní bandy. Pokusil se několikrát uprchnouti za hranice do západního Německa, aby se tam mohl přímo zapojiti na zrádce, tam po únoru roku 1948 uprchlé a spolu s nimi a v žoldu západních imperialistů vyvíjet další velezrádnou činnost proti našemu lidově demokratickému státnímu zřízení.

Tato jeho zločinná činnost byla mu přímo umožňována všemi obviněnými. Tito, jako příslušníci a přísluhovači buržoasie nemohli se smířit s dnešním lidově demokratickým zřízením u nás. Byli proto ochotni v každém okamžiku všestranně pomáhati každému nepříteli našeho státu v jeho zločinné protistátní činnosti a tak poškozovati budování socialismu v naší vlasti, neboť bez nich, bez pomahačů a ukrývačů, bylo by vyloučeno, aby protistátní zločinci se pohybovali na našem území a páchali zde své odporé zločiny

Všichni obvinění věděli, jak nebezpečným protistátním zločincem je bezpečnostními orgány dlouho stíhaný Jaroslav Němeček. A právě proto ochotně tohoto, když byli jím o pomoc požádáni, přijímali k sobě do úkrytu a jamy byli i jinak všestranně nápomocni, čímž mu vědomě umožňovali další zločinnou činnost proti našemu státu.

Tak obvinění Oldřich Kmoníček v říjnu 1950 ukryval ho ve svém bytě po dobu 3 - 4 týdnů, v té době ho i živil a poskytl mu podporu 2.000,-Kčs.

Růžena Kořínková začátkem září 1950,
Ladislav Netuka v listopadu 1950,
Vojtěch Kolář - spolu se svojí manželkou
Ludmilou Kolářkovou v září 1950

ukrývali Němečka ve svých bytech každý asi po dobu 14 dnů a po dobu ukrývání poskytli mu všestranné pohostinství,

|| Josef Froněk - v srpnu nebo začátkem září 1950 ukryval Němečka a jej i stravoval po dobu 1 týdne.

Jan Nekola - v listopadu 1950 ukryval Němečka po dobu 4 dnů a vybavil ho při jeho odchodu z úkrytu konzervami, obnosem 500,-Kčs a došty asi v ceně 50 Kčs.

Obvinění Josef Kunc, Josef Musil, František Kryštof, když byli koncem roku 1950 navštíveni Němečkem a požádání jím o pomoc a úkryt, úkryt mu sice neposkytli, avšak v jeho snaze uniknouti trestnímu stíhání pro velezradu a trestu, který mu hrozil ho podpořili tím způsobem, že mu Josef Kunc při dvou návštěvách věnoval obnos 500 Kčs a ostatní obvinění po 1.000,-Kčs.

Obvinění Dr. František Beneš, František Thurner, a Bedřich Slejmar, když byli navštíveni Němečkem, pokud se týká Slejmara, když se s ním potkal na ulici, koncem roku 1950 odmítli sice žádost Němečka o podporu eventuelně úkryt, avšak ač jim bylo jasno, že Němeček je hledaným protistátním zločincem, nečinili o tom oznámení bezpečnostním orgánům v úmyslu pomoci mu v jeho snaze, ukrýváním se uniknouti trestnímu stíhání pro velezradu a trestu za tento čin.

Obvinění František Šibrava a Václav Zálabský v květnu 1950 opatřili a zprostředkovali Němečkovi úkryt na faře v Solopyskách u spoluobviněného Jaroslava Dvořáka, faráře církve řím.kat., který tehdy poskytl Němečkovi 4 dny pohostinství a úkryt. Obviněný Šibrava pak Němečka odvezl do dalšího úkrytu, který mu vyhledal.

Všichni obvinění v podstatě trestnou činnost doznávají. Pokud se snaží svou vinu seslabit zejména tvrzením, že nevěděli nic o tom, že Němeček je stíhaným protistátním zločincem, jest přihlédnouti k tomu, že tato okolnost byla na Čáslavsku, Kutnohorsku a dalších přilehlých okresech notoricky známa a nad to pak jsou obvinění zcela nesporně usvědčováni svědkem Jaroslavem Němečkem, který je naprosto jasně usvědčuje v tom směru, že jim on sám svou totožnost potvrdil a pokud se týká Oldřicha Kmoníčka, Růženy Kořínkové, Ladislava Netuky, Vojtěcha Koláčka, Ludmily Koláčkové, Josefa Fronka, Jana Nekoly koncem roku 1950 a Jaroslava Dvořáka, Františka Šibravy a Václava Zálabského sám jim sdělil okolnosti, které ho nutí se ukrývat do té doby než se mu podaří uprchnouti do západního Německa.

Má proto státní prokurátor za prokázané,

ž e

v okrese kutnohorském

- 1./ Obvinění Oldřich Kmoníček, Růžena Kořínková, Ladislav Netuka, Vojtěch Koláček, Ludmila Koláčková, Josef Froněk, Jan Nekola koncem roku 1950 a Jaroslav Dvořák, František Šibrava a Václav Zálabský v květnu 1950 ukrýváním protistátního zločince Jaroslava Němečka a podporovali jej v jeho rozvratné činnosti proti našemu lidově demokratickému státnímu zřízení a tím úmyslně mu poskytli pomoc k spáchání trestného činu velezrady, resp. Jaroslav Dvořák, František Šibrava a Václav Zálabský úmyslným opatřením prostředků Jaroslavu Němečkovi k vykonání jeho zlého skutku t.j. zločinu velezrady pomáhali.
- 2./ Obvinění Josef Kunc, Josef Musil, František Kryštof, Dr. František Beneš, František Thurner a Bedřich Slejmar tím, že pomáhali protistátnímu zločinci Jaroslavu Němečkovi po němž bezpečnostní orgány pátraly pro spáchanou velezradu v jeho

ukrývání se a unikání pachateli trestného činu velezrady pomáhali v úmyslu umožniti mu, aby unikl trestnímu stíhání a trestu,

č í m ž s p á c h a l i

ad I./Oldřich K m o n í č e k, Růžena Ko ř i n k o v á,
Ladislav Ne ř u k a, Vojtěch Kol á č e k,
Ludmila Kol á č k o v á, Josef Fr o n ě k a
Jan Ne k o l a

trestný čin pomoci k velezradě podle § 7, odst. 2 a § 78 tr.z.

Jaroslav D v o ř á k, František Š i b r a v a a
Václav Z á l a b s k ý

zločin účastenství na zločinu velezrady podle § 5 tr.z. /1852/ a § 1 z.č. 231/48 Sb.

ad II./Josef K u n c, Josef M u s i l, František K r y š t o f, Dr. František B e n e š, František T h ũ r n e r, Bedřich S l e j m a r
trestný čin nadržování dle § 163 odst. 1, 2 tr.z.

N a v r h u j i : konstatovati podstatný obsah tr. oznámení spisů státního soudu 6 Ts I 21/52 a předvolati jako svědka Jaroslava Němečka.

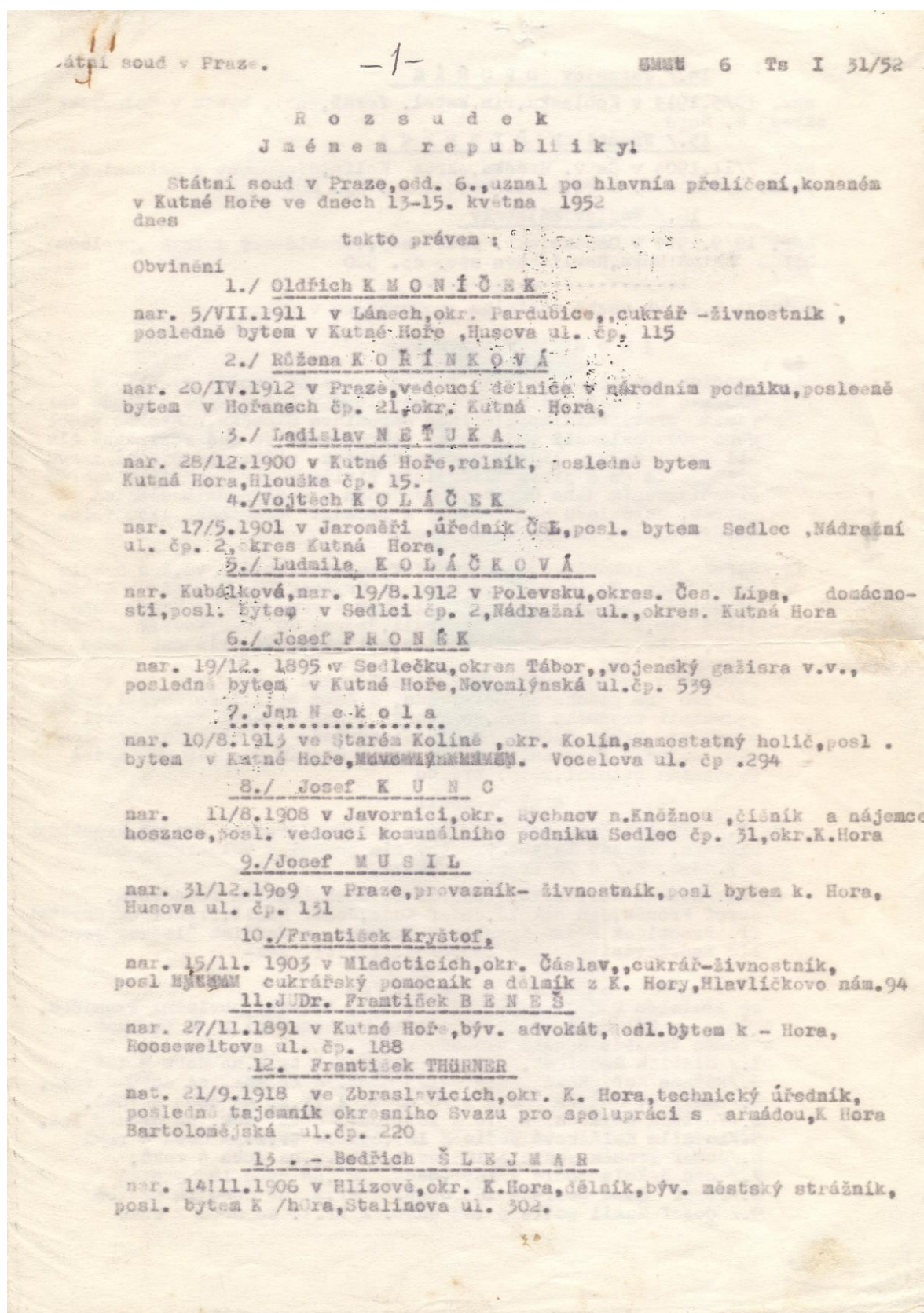
V Praze dne 29. dubna 1952.

Státní prokurátor :
vz. Dr. Mykiska, v.r.

Za správnost vyhotovení
vedoucí kancel. oddělení :

[Handwritten signature]

14./ Jaroslav DVOŘÁK

nar. 19/5.1913 v Koblasku, říms. katol. farář, posl. bytem v Solecpském okrese K. Hora

15./ František ŠIBRAVA

nar. 7/11.1904 v Červ. Hrádku, okres Kolín, disponent a galvanisér, posl. bytem v K. Hoře, havlíčkově nám. čp. 603

16./ Václav Zálabský

nar. 19/9.1919 v Osecku, okr. Poděbrady, truhlářský dělník, posledně bytem Kutná Hora, Havlíčkově nám. čp. 520

v nichž t.č. ve vazbě státního prokurátora v Praze

j s o u v i n n i

že :

I./ Oldřich Kmoníček, Ladislav Nežuka, Jaroslav Dvořák, František Šibrava a Václav Zálabský v roce 1950 v Kutné Hoře a jinde ukrývání protistátního zločince Jaroslava Němečka, o kterém věděli nebo předpokládali, že hodlá pokračovati ve své rozvratné činnosti proti našemu lidové demokratickému státnímu zřízení zprvu připojením se k jiným ilegálním živlům u nás, později v zahraničí organizováním jeho úkrytu, převážení a opatrování denních potřeb, Jaroslavu Němečkovi k páchání trestného činu velezrady úmyslně poskytovali pomoc,

II./ Růžena Kořínková, Vojtěch Koláček, Ludmila Koláčková, Jan Nekola, Josef Kunc, Josef Musil, František Kryštof, Dr. František Beneš, František Thürner a Bedřich Šlejmar v roce 1950 v Kutné Hoře a jinde tím, že jednak jej ukrývali, jednak mu poskytovali peněžité dary, sliby, případně nekonali svoji služební povinnost nebo neoznámili jej, resp. místo jeho pobytu bezpečnostním orgánům, Jaroslavu Němečkovi poskytovali pomoc v době, kdy po něm byl pátráno pro spáchanou velezradu, o čemž byli informováni, tedy pachatelé trestného činu, na který zákon stanoví trest smrti, případně trest dočasně odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně 10 roků, pomáhali mu v úmyslu, umožnit, aby unikl trestnému stíhání, resp. trestu

čímž spáchali

ad I./ Oldřich Kmoníček, Ladislav Nežuka, Jaroslav Dvořák, František Šibrava, Václav Zálabský trestný čin pomoci k velezradě podle § 7. odst. 2./ § 78 trestn. zákona,

ad II./ Růžena Kořínková, Vojtěch Koláček, Ludmila Koláčková, Josef Froněk, Jan Nekola, Josef Kunc, Josef Musil, František Kryštof, Dr. František Beneš, František Thürner, a Bedřich Šlejmar trestný čin nadržování podle § 163, odst. 1.2. tr. zák-

a o d s u z u j í s e

se zřetelem k ustanovení §§ 12, 18, 19 tr. zák., obvinění Kmoníček, Nežuka a Zálabský též s použitím ustanovení § 30 tr. zák. k těmto trestům odnětí svobody :

- 1./ Oldřich Kmoníček, podle § 78. odst. 1. tr. z. na dobu 8 let
- 2./ Růžena Kořínková podle § 163 odst. 2. tr. zák. na dobu 2 roků,
- 3./ Ladislav Nežuka podle § 78 odst. 1. tr. z. na dobu 6 roků,
- 4./ Vojtěch Koláček podle § 163, odst. 2. tr. zák. na dobu 2 let,
- 5./ Ludmila Koláčková podle § 163, odst. 2. tr. z. na dobu 4 roků
- 6./ Josef Froněk podle § 163, odst. 2. tr. z. na dobu 4 roků,
- 7./ Jan Nekola podle § 163, odst. 2. tr. z. na dobu 18 měsíců
- 8./ Josef Kunc podle § 163 odst. 2. tr. z. na dobu 18 měsíců
- 9./ Josef Musil podle § 163 odst. 2. tr. z. na dobu 2 roků

10. Frant. Kryštof podle § 163 odst. 2 tr.z. na dobu 1 roku,
- 11./JUDr. Frant. Beneš podle § 163 odst. 2 tr-z, na dobu 4 a 1/2 r.
- 12./Frant. Thurner podle § 163, odst. 2 tr.z. na dobu 2 a 1/2 roku
- 13./Bedřich Šlejmar podle § 163, odst. 2 tr z.z. na dobu 3 roků
- 14./Jaroslav Dvořák podle § 78 odst. 1 tr-z- na dobu 10 roků
- 15./ Frant. Šibrava podle § 78 odst. 1 tr.z. na dobu 12 roků,
- 16./Václav Zálabský podle § 78, odst. 1 na dobu 8 roků

Podle § 48 tr .z. ukládají se peněžité tresty obviněnému Oldřichu Kmoníčkoví, Ladislavu Nežkovi, Janu Nekolovi, a Josefu Musilovi ve výši 20.000 Kčs; Ludmile Koláčkové, Josefu Fronkovi a Josefu Kuncovi ve výši 10.000 Kčs a Dr. Frant. Benešovi a Frant. Šibravovi ve výši 50.000 Kčs kteréžto tresty se v případě nedobytnosti nahražují dalším odnětím svobody a to u Koláčkové, Fronka na dobu 1 roku,; U Kmoňčka, Nežuky a Kunce na dobu 2 roků, u Nekoly a Musila na dobu čtyř a u Dr. Beneše a Šibravy na dobu šesti měsíců.

Podle § 47 tr.z. vyslovuje se u obviněných Kmoňčka, Nežuky, Musila, Kryštofa, Dr. Beneše, Dvořáka, Šibravy a Zálabského propadnutí jejich celého jmění, u Nekoly propadnutí jeho vázaných vkladů.

Všichni obvinění ztrácejí podle § 43 tr.z. čestná práva občanská, při čemž doba nezpůsobilosti k jejich nabytí se podle § 44 tr.z. stanoví u obviněných Kořínkové, Koláčka, Nekoly, Kunce a Kryštofa na dobu t ř í, u obviněných Koláčkové, Fronka, Musila, Dr. Beneše, Thurnera a Šlejmara na p ě t, u obviněného Kmoňčka Nežuky, Dvořáka, Šibravy a Zálabského na dobu deseti od výkonu trestu.

Podle § 23 tr. z. se započítává jim do trestu odnětí svobody vazba,..... všem do právní moci tohoto rozsudku.

D ů v o d y :

Výslechem obviněných, kteří se z části navzájem usvědčovali, výslechem svědka Jaroslava Němečka a z trestního oznámení zjistil soud a má prokázáno, že všichni obvinění byli pomocníky velezrádce Jaroslava Němečka.

Aby bylo možno správně zhodnotiti nebezpečnost této pomoci, jest nutno se zabývatí trestnou činností Jaroslava Němečka, jak byla zjištěna nejen v procesu čáslavském dne 5. dubna 1952, nýbrž i v procesech, které již dříve byly provedeny před státním soudem, zejména proti Josefu Němcovi a jeho společníkům z Kutné Hory, proti Frant. Liškovi a spol., Karlu Hořínkovi a spol. a jiným. Po této stránce má soud za zjištěno a prokázáno, že Jaroslav Němeček patřil s odsouzenými zločinci Hořínkem a Němcem k vedoucím osobám protistátního spínutí, jehož územní rozloha daleko přesahuje rámec pardubického okresu a kraje, kde vzniklo. Cíle a použité prostředky ilegálních skupin, které již byly zlikvidovány, jest ovšem, také posouditi se zřetelem na všechny souvislosti s vývojem vnitropolitických poměrů u nás a se stavem mezinárodní situace v době, kdy kdy k trestné činnosti došlo.

Zejména proto měl soud na zřeteli, že doba okupace našich zemí nacismem, která pro některé živly, zejména pro maloburžoazii a reakční část vesnice znamenala pouze změnu ve vládě, pro některé pak dokonce pak značné zisky, zmizela sice nenávratně, díky nezaserným obětem hrdinné Rudé armády a sni i všechny předpoklady pro další existenci kapitalismu u nás, avšak přesto se snažili někteří nespokojenci u nás, a to v dohodě s uprchlými zrádci, vytvářet pátou kolonu, která by umožnila s očekávaným jimi vojenským napadením ze západu zvrát politických poměrů u nás a návrat kapitalismu. Tito lidé byli ochotni i zapomenout i na hrůzy války, k někteří dokonce i na vlastní utrpení v koncentračních táborech, a v době, kdy imperialismus rozpoutal štvavou válečnou propagandu proti zemím, jejichž lid chce svobodně a bez vykořisťování věnovat se pokojné a mírové výstavbě a zajišťování předpokladů pro uskutečnění socialismu a tudíž lepšího života všech pracujících, paktovali se ve své slepé nenávisti k vládě lidu s těmi, kteří propouštějí již válečné zločince na svobodu a snaží se rozžehnout ještě hroznější válečný požár.

-8-

Organisovali ilegální skupiny, připravující se na převrat ozbrojovali se a hledali centrální vedení, aby ve vhodné chvíli vpadli bránícímu se pracujícím lidu a jeho armádě do zad.

Reakční živly na Pardubicku, vedené Karlem Hořínkem a Jaroslavem Němečkem nečekaly však pasivně. Skupiny Němečkovy umožňovaly, aby Karel Hořínek, zpravodajsky školený důstojník naší předmanichovské republiky a armády, vyvíjel svoji protistátní činnost do šíře a hloubky, dávaly mu typydyž terorizoval oddané pracovníky lidové správy a KSČ dopisy, v nichž jim hrozí sarti, jestliže se své činnosti nevzdají. Pomáhali mu rozšiřovat štvavé letáky, kterých vydával několik desítek druhů. Schválili jeho plán ničení státních strojných stanic, zapalování státních statků a otravování dobytka ve velkovýrobnách. Soustředili se na akce proti socializaci vesnice, dobře vědouce, že tato je základním předpokladem pro uskutečnění socialismu v ČSR. Tyto skupiny podporovaly teroristy, kteří se ukrývali a cvičili v používání zbraní a traskaviny opatřovali jim úkryty a potravu, šatstvo, zbraně, střelivo a výbušiny. Se zřetelem na celé zločinecké zaměření a konečné cíle těchto protistátních živlů nebylo nahodilé, že do čela bandy, jež měla uvést obyvatelstvo pardubického kraje a přilehlých okresů ve strach a nepokoj, postavil se právě Hořínek. Zločinec, který uprchl z trestu, uloženého mu za hanebnou kolaboraci s okupanty, člověk, který v roce 1944 zaslal vrhu českého národa K. H. Frankovi vřelé poděkování za udělení mu stříbrnou svatováclavskou orlici a připojil patolizalsky přání úspěchu nacistickým vojskům. Tento zrádce byl důvěrníkem Sicherheitsdienstu a ještě v r. 1944 jako funkcionář t. zv. Ligy proti bolševismu, snažil se v několika desítkách přednášek budit nenávist a strach před sovětskými lidmi, kteří přinášeli život těm, kteří přežili koncentrační tábory, a přinesli svobodu těm, kteří měli o štěstí, že koncentračním táborem ušli, mimo jiné lidičkám z kutnohorské maloburžoazie a jejich přísluhovcům, kteří přežili okupaci bez jakékoliv újmy. Tito lidé v době své trestné činnosti strkali jako pětosevé hlavy do písku, nechtějice si připomínat, že i oni měli být v případě zdu fašistické agrese zcela vyhlazeni.

-9-

Hořínek rozpracoval do nejmenších detailů plán protistátních akcí od údobí organizace a výstavby sítě jednotlivých skupin přes údobí akcí, tj. údobí, během něhož měly být prováděny ukoly zpravodajské, kpropagační, sabotážní, teroristické, bojové, mobilizační a spojovací, až k údobí ozbrojeného povstání, a stímto svým plánem seznámil všechny vedoucí ilegálních skupin, mimo jiné také Josefa Němce a Jaroslava Němečka, jejichž činnkst se snažil koordinovat.

Šlo mu o to, aby všechny akce byly řízeny z jednoho ústředí a k zjištění takového ústředí vynaložil značné úsilí. Podařilo se mu navázat spojení s Ing. Bičíštěm a jeho prostřednictvím byl pak se svojí ro-
soudci skupinou napojen na protistátní centrum Milady Horákové a spol-

Skupiny postupovaly podle strategického plánu, který obsahuje zásad-
ní směrnice pro protistátní činnost v rozpracování, napsaném na sedm-
nácti listech strojového papíru. Spolupráce spojených organizací
již dosti značně pokročila. Zatím co Hořínek vydával zmíněné letáky
cvičil lidi a připravoval teroristické akce, skupina Němcova, podpo-
rovaná Němečkem a jeho bandou tím, že skupině Němcové dodávala pro-
středky pro vystrojení a vydržování teroristů, připravila do všech
detailů atentát na jednoho člena vlády. Tři z teroristů, tímto ha-
nebným činem pověřeni, zjistili si místo, které člen vlády v pravidel-
nou dobu navštěvoval, vybrali si na lesní cestě místo, kde jeho vůz
musel zpomalit jízdu a zalehnuvše ve vzdálenosti asi 50 kroků od
sebe v příkopě, ozbrojeni samopaly, třikrát se pokusili bez úspěchu
o svůj zločin. Byli zatčeni dne 17. února 1950 v Praze, kam přijeli
s úkolem provést jisté destrukce ve výroční den únorových událo-
stí. V jejich zavazadlech, uhožených na nádraží, bylo nalezeno několik
desítek kg traskavin, upravených v nálož. Značná část trhavin byla
opatřena zejména pomocí Jaroslava Němečka. Teroristé zahájili
při zatýkání u hotelu Paříž palbu z automatických zbraní - pisto-
lí, která měla tragické následky.

Skupina Němcova, která byla v úzkém spojení se skupinou Němečkovou,
jednala podle návrhu agenta, který mnohokrát přešel hranice a při-
nášel rozvratné úkoly a směrnice pro činnost páté kolony.

Jen včasné odhalení a zatčení všech hlavních účastníků tohoto
spiknutí, ažna Němečka, zabránilo provedení těžkých zločinů, které byly
připravovány. Nemohlo být ovšem zabráněno zločinům, kterých se na
Pardubicku dopustili lidé, přivedeni na tuto cestu v nepřímé sou-
vislosti s ilegálními akcemi zmíněných skupin.

Činnost Josefa Němce, Jaroslava Němečka a ostatních, po zásluze
již potrestaných vůdců ilegálních skupin, byla v pardubickém kraji
a v okresu kutnohorském dostatečně známa nejen z ústního podání
různých informátorů, nýbrž i z výsledků procesu, které již byly pro-
vedeny od první poloviny roku 1950. Němeček vyvíjel činnost v kraji,
kde, jak bylo notoricky známo, byly páchány politické vraždy a
teror, na příkl. vraždy studenta Krátkého, vražedné akce bratří
Kořínků a Bohumila Kruliše, teror v Chrudimi, tak zvaní Jánošiči na
Budislavi a pod.

11.

Od protistátních intencí těchto skupin nemá daleko vražda funk-
cionářky Kvášové z Chrastné, nedávno provedená. Proto na činnost Jaro-
slava Němčoka, který se od února 1950 ukrýval, nelze se jen dívat jako
na útěk člověka, skrývajícího se před dopadením. Je nutno si uvědomit
že Němeček počítal s tím, že nebude dopaden, jinak by se byl hned v
únoru 1950 snažil uprchnouti do zahraničí a tam se zapojit do činné
stě zrádne emigrace, jak se pokoušel teprve v druhé polovici r. 1951.
Je zřejmé, že byl odhadlán ku všemu a že chtěl až do svého dopadení
udělati vše, co ještě udělati mohl. Obviněný Netuka jasně prohlásil, že
že se mu Němeček svěřil, že přišel o své t. zv. partyzány a že hledá
bandu jinou. V podobném smyslu vypovídal i Nekola. Ještě týden před
svým zatčením si vyžádal od Vincence Marka z Kutné Hory automatickou
pistoli ráže 7.65 mm s 20 náboji. Mimoto pokračoval ve svém spojení
s americkým zastupitelským úřadem, které v ilegálním úmyslu navázal
již v roce 1949. Při procesu s jeho čáslavskými pomocníky bylo proká-
záno, že původně přechal k Železným horám, tedy do míst, kde důvodně mohl
očekávat pomoci spojení s protistátními živly, tam se zdržujícími.
Je nepochybné, že obvinění, z nichž mnozí s Němečkem poslouchali a
souhlasně komentovali štyavá hlášení západního rozhlasu, svojí pomo-
cí utvrzovali ho v jeho úmyslech, že ve své protistátní činnosti bude
pokračovat z úkrytu, který mu poskytovali.

-11- Musíme mít stále na zřeteli oběti surových vražd na čáslavsku, v Babicích a Jindě, aby každý pochopil, že pracující lid musí tvrdě a neúprosně stíhat všechny zákeřné traviče studní, kteří tím, že ukrývají nebo jinak podporují ilegální živly, vytvářejí ovzduší pro zločinnou práci agenta západního imperialismu, banditů, teroristů a vrahů.

-11- 12- Proto museli být tvrdě postiženi i tito obvinění, kteří svojí pomocí Němečkovi dali zcela jasně najevo, že jsou srozuměni s tím, co on a jemu podobní prováděli a stali se tak živnou půdou, pro vývoj protistátní činnosti. Protože taková činnost, která se zatím projevuje terorem, má za konečný cíl rozvrat u nás, a všichni doznali, že toho by bylo lze docílit jenom válkou, nelze vůbec připustit vývo- dy některých obviněných, kteří se hájili tím, že jednali ze soucitu s Němečkem a jeho rodinou. Vždyt válka, kterou velezrádci na náš lid přivolávají, musela by nutně postihnout každého a tedy i samé, takže poznání jejich chyby teprve tehdy, kdyby se protistátní plány uskutečnily, bylo by poznáním příliš pozdním a jejich chyby by byla již nenapravitelná.

Pod zorným úhlem těchto úvah zodpověděl si soud zásadní otázku tohoto procesu, totiž, proč chtěl Němeček utéci do zahraničí a zda jest jej i po 18/2.1950 pokládati za aktivního velezrádce kladně, neboť nelze brát vážně námítky některých obviněných, že Němeček chtěl odejít proto, aby si našel v západním Německu zaměstnání ve svém oboru. Rovněž obhajoba jako pochybná byla položena otázka notoriety o Němečkově činnosti na Kutnohorsku. Již bylo zdůvodněno, proč soud pokládá tuto notoriety za danou. Kromě toho někteří z obviněných tuto notoriety výslovně potvrdili. Výsledkem Jaroslava Němečka bylo pak zjištěno, že všechny obviněné informoval o důvodech svého ukrývání, i když celkem všeobecně. Tato skutečnost a okolnost ovšem postačí pro zjištění, že obvinění, na které se ostatně Němeček obrátil teprve tehdy, když si je dříve prověřil, jednali u vědomí, že Němeček je stíhán pro velezradu. Nebylo zapotřebí, aby je informoval konkrétně o akcích, kterých se účastnil.

- 13- I povšechná informace, ve spojení s informacemi, které obviněným dodával soustavně po dobu více než tři let náš tisk a rozhlas, postačila obviněným k tomu, aby si uvědomili intenzitu své pomoci Němečkovi. Není tedy žádných pochyb o tom, jaké měli obvinění představy v době, kdy se na ně Němeček obrátil se žádostí o poskytnutí ukrytí. Tito obvinění byli proto uznáni vinnými nadřozování podle § 163 odst. 2 tr. zák., pokud jim nebyla prokázána, že jednali s vědomím, že Němeček ve velezradné činnosti pokračuje, jak tomu bylo u těch, kteří byli uznáni pomocí k velezradě.

Souzená skupina, i když jde většinou o lidi, kteří poskytovali pomoc Němečkovi nebo mu nadřozovali navzájem zcela nezávisle, jest charakterizována tím, že se skládá ze živnostníků a příslušníků tak zvané lepší společnosti s prohnitou maloměstáckou morálkou, kteří nenáviděli hospodářský a politický systém lidové demokracie a toužili po návratu starých časů. Podle toho zaměřili své obhajoby a jejich výpovědi jsou ve značné části snůškou vytáček a výmluv nejružnější intenzity, drobnými nelogičnostmi počínaje a naivními až nehoráznými a nepravdivými údaji konče. Téměř do jednoho se pokoušeli o tvrzení, že o Němečkovi buď nikdy nic neslyšeli nebo že on sám jim o sobě nic neřekl, avšak byli bezpečně usvědčeni, pokud se neusvědčili navzájem, Jaroslavem Němečkem, jemuž soud nemá nejmenšího důvodu nevěřiti jednak pro jasnou logičnost jeho odpovědi, jednak pro úplné a kajicné doznání jeho vlastní trestné činnosti. Všichni do jednoho kategoricky prohlašovali, že by nikdy neukrývali nějakého vraha, podvodníka nebo zloděje, avšak ani jeden z nich, jak se doznali, neobtěžoval Němečka otázkou, proč je vlastně stíhán. Je zřejmé, že svojí pomocí provedli obvinění jakousi manifestaci solidarity s osobou, stíhanou pro protistátní činnost. Tyto skutečnosti a právní úvahy vedly soud při zjišťování a hodnocení tr. činnosti jednotlivých obviněných.

14./ Jaroslav D V O Ř Á K

Pochází z rodiny středního rolníka a je farářem v Šolopyskách u Kutné Hory. V letech 1945 - 1948 byl příslušníkem strany lidové. Od únorových událostí ovšem ztratil na obrobné straně lidové zájem. Má nevalnou pověst a v roce 1948 byl trestán pro pobuřování.

Byl již předem informován obviněným Františkem Šibravou, přivolan a v květnu 1950 skutečně ukryl a stravoval Jaroslava Němečka po dobu 4 dnů. V té době spolu mluvili o protistátní činnosti, obviněný řekl Němečkovi, že t.č. takto činný není, poněvadž byl trestán podle zák. č. 231 / 48 Sb. a je sledován. Němeček mu o sobě řekl vše o své trestné činnosti a poslouchali také spolu zahraniční rozhlas.

Když Šibrava zařídil Němečkovi další úkryt a převoz, šel jako zajišťovací spojka před Němečkem na místo, kde jej očekával Šibrava s vozem. Obviněný založil svou obhajobu na tvrzení, že byl podveden a že je nevinný. V krajním případě se cítí vinný pouze tím, že M. Němečka u sebe policejně nepřihlásil. O Němečkovi prý nic nevěděl, nemluvil s ním, měl jej za člověka dobrého a poctivého, ačkoliv mluvil velmi záhadně a jevil se mu jako člověk bohatý a elegant, který tvrdil, že nemá peníze. Obviněný ovšem ani v rámci této koncepce nemůže vysvětlit, proč tedy se blíže o Němečka nezajímá. Vzhledem k tomu, že obviněný se oháněl celkem zručně různými biblickými citáty apokryfy na svoji osobnost faráře, a snažil se z toho dovodit, že soud proto musí na něho nahlížeti jako na člověka zcela nezávadného, zapůsobil nutně dojem člověka dvojí tváře, když při konfrontaci s Němečkem byl postupně, při čemž detailně usvědčován ze lži. Tak hned na počátku své výpovědi Němeček přesvědčivě vysvětlil, že byl již obviněným před farou očekáván, že se mu představil pravým jménem a že nic namítal, když svědek při představování se farské hospodyně a její matce použil falešného jména. Vyvrátil obhajobu, že s obviněným se nestýkali, tím, že nejen spolu, jak uvedl, poslouchal zahraniční rozhlas, nýbrž hovořili spolu i o činnosti ilegální, neboť jinak nebylo důvodu, aby se Němeček od něho dověděl, že byl trestán pro pobuřování.

I kdyby však tyto zjištěné okolnosti a skutečnosti zde nebyly, již sama okolnost, že pobyt Němečkův u něho byl předem vyjednáván, prý jakožto pobyt Šibravova známého, který musí býti někde ubytován po dobu Šibravovy cesty služební, - musela být obviněnému podezřelá, tím spíše, že Šibrava bydlel v Kutné Hoře, kde jsou hotely a Šolopysky jsou od Kutné Hory vzdáleny 5 km.

Okolnost, že Němeček se představil ženám na faře jako Novotný, je pochopitelná proto, že Němeček měl ilegálně získaný ústřížek přihlášky trvalého pobytu občana a tento jediný doklad na ono jméno byl by postačil pro uklidnění těchto izolované žijících žen, kdyby ho byly podezíraly. Na druhé straně je z toho zřejmo, že obviněný nemohl svědka u sebe policejně přihlásiti.

Uvážili-li se dále, že Šibrava se nepamatuje, zda před příchodem Němečka od obviněného někoho viděl ve svém autu, ačkoliv byl usvědčen, že to byl právě obviněný, který šel před Němečkem, aby mu zajistil volnou cestu z fary, a že sám jen doznával to, z čeho byl usvědčen, není tento rozpor mezi Němečkem a Šibravou toho rázu, aby otrásl věrohodností Němečkovou. Šibrava ostatně svoji obhajobu založil na předstíraném litostivém tvrzení, že zneužil důvěry svého pana faráře. Podle přesvědčení soudu nešlo o zneužití důvěry, neboť obviněný, který má pověst zarytého nepřitele pokroku, ještě večer před rozsudkem, jak je soudu známo, naváděl svého spoluvězně, který měl býti souzen o dva dny později v souvislosti s Němečkem, aby vše zapřel a snažil se otrást věrohodností Němečka, který si vše pamatuje. Jest zřejmo, že výpověď Jaroslava Němečka, který obviněného plně usvědčil, jest ve srovnání s naivním vykrucováním Františka Šibravy a obviněného věrohodnější. Rozpor ohledně data Němečkova

odjezdu ze Solopysk /: Nemeček tvrdí, že 2. června, obviněný že 29. května 1950: / není rozhodující. Naproti tomu pro stanovení viny je rozhodující mnohonásobná skutečnost, potvrzená Nemečkem, že s obviněným mluvili o očekávaném převratu a uvažovali, že by bylo pro něho nejlépe najít cestu do zahraničí. Z toho vyplývá, že obviněný, jakožto člověk vzdělaný a při tom zarytý nepřítel našeho zřízení, si musel jasně uvědomit, že Nemeček svoji trestnou činnost neskončil a pomáhal mu tedy jakožto aktivnímu velezrádci. Obsah konfrontace mezi nimi byla v tomto směru pro toto přesvědčení soudu zcela postačující.

Motivem činu bylo zřejmě nepřátelství k režimu.

Poslední slovo obviněného, který prohlásil, že byl zklamán ve své důvěře v člověka, pouze dokumentuje, že jde o obviněného který záměrně až do konce, ačkoliv usvědčen, setrval na svém lícoměrném postoji člověka, který neví, co vlastně provedl.

S touto jeho koncepcí ovšem ostře kontrastuje jeho hovor se spoluvězněm, jak o něm byla zmínka.

Obviněný si musel jasně uvědomit, co by Nemeček dále v zahraničí dělal. Přeto byl uznán vinným podle žaloby a trest vyměřen základní sazbou, při čemž nebylo shledáno polehčujících okolností.

strana 39
40
41

Z Á V Ě R

Závěrem je nutno zdůrazniti, že činnost obviněných, i když většina z nich, at již více nebo méně intenzivně dávali Němečkovi najevo svoji sympatií, jednala celkem separátně, při čemž o sobě navzájem většinou nevěděli, nemůže být posuzována izolovaně a jen podle toho jak se kdo z nich trestné činnosti účastnil, nýbrž jejich činnost musí býti hodnocena v celé souvislosti. I když někteří z nich poskytl Jaroslavu Němečkovi jen drobné úsluhy a pomoci, obvinění jsou nicméně důležitými kolečky protistátních akcí, bez nichž vůbec možný chod stroje, k přípravě rozvratu u nás. Proto jsou nebezpečni,

I když sami nedoznávají, že byli nepřátelé našeho státního zřízení, a někteří se přímo otrásají odporem, at již upřímně miněným, nebo zahrašeným, jako obviněná Koláčková, jsou-li žalobou označováni jako pomocníci velezrádce, je jasno, že motávkem jejich činnosti nebyl žádný pochybný soucit s Němečkem nebo podobné malichernosti. Jde většinou o příslušníky maloburžoasie, tedy o mezitřídou, která nikdy nebyla a není statečná. Je však konservativní a jde bezhlavě za tím, kdo je proti pokroku.

Většinu mají dobrou, v některých případech dokonce velmi dobrou pověst. Takové zprávy o pověsti pramení ze skutečnosti, že tito lidé se snaží navenek vystupovat jako občané bezúhonní. Všichni však doznali, že jsou si vědomi nebezpečnosti protistátních akcí. I když tedy nebyl bezpečně zjištěn umysl nepřátelský, přece všichni, protože věděli, proč byl Němeček stíhán, a některé věděli o tom, že v protistátní činnosti pokračuje, a přesto mu nadřžovali, případně pomáhali, - dali dostatečně jasně najevo, že znají možné nebo nutné následky svých činů a že jsou s nimi předem srozuměni, jestliže se dostaví. Proto jde vesměs u nich o motivy, které v podstatě nejsou ničím jiným, než záporným postojem k našemu státnímu zřízení, odporem k dělnické třídě, nedůvěrou k naší vládě, alibismem, každý chtěl mít nějakou tu zásluhu pro strýčka Příhodu. Proto všechny poukazy na jiné motivy, jak byly uváděny při obhajobě, jsou jen ~~malichernými~~ marnými pokusy o unik ze zodpovědnosti. Rovněž ovšem nelze mluvit o pouhé politické nevědomečnosti.

Dnes již každý ví, na čem je. Protože pak není třetí cesty, dostane se, jestliže nejde s dělnickou třídou a nepodporuje vládu, buď ihned nebo postupem doby do tábora nepřátel socialismu a tím přijde do konfliktu s lidově demokratickým právním řádem.

Obvinění vesměs si přisadili na špatnou kartu. Někteří statečně doznali svoji chybu, projevíli lítost a snahu po nápravě. Někteří se vykrucovali a dali tak najevo, že ani dnes nejsou přesvědčení o tom, že nejednali správně. U těch došlo k výměře trestu, které soud shledává nutným k jejich převýchově.

Trsty vedlejší byly uloženy z důvodů zákonných předpisů, citovaných v rozsudečném výroku, to je propadnutí majetku, protože trestná činnost byla projevem nepřátelství k republice, ztráta čestných práv občanských vyslovena z téhož důvodu.

Vazba byla započtena, protože obvinění byli do ní vzati pro čin, pro který byli stíháni. Ve všech případech bylo použito nového trestního zákona, protože je ve svém celku pro obviněné ve smyslu ustanovení § 12 tr. z. příznivější, než zákony zvláštní, platné v době, kdy trestná činnost byla spáchána.

Potrestáním těch, kteří protistátní činnost podporují, nesleduje státní soud zničení těchto lidí. Pracující lid a dělnická třída, jejímž jménem vyslovuje státní soud svůj rozsudek, dává těm, kteří se dali Němečkem zlákat, možnost, aby poznali cenu práce a cenu hodnot, které jsou velezrádci ohrožováni, aby prací ve výkonu trestu se snažili o nápravu, a současně dává výstrahu těm, která ještě stále nehodlají uznat užasný přerod lidské společnosti, který prožíváme.

Kutná Hora 15. května 1952

Dr. Zdeněk K a l á b v. r.

Příloha č. 8 – Udání

81.1
SNB vel. stanice Suchbátka
Udání osobní data
Udán vrch. strážm. Ant. Žižou na ústní příkaz předsedy ONV z Kutné Hory
Vyšetřoval vrch. strážm. Žiža
Svědci: Josef Kocábek, předseda akcn. výboru NF Solopysky
Antonín Stolba, předseda MNV Solopysky
František Vrána, rolník, Solopysky 7
Václav Mikina rolník Solopysky 19
Jmenovaný zúčastnil se dne 24. 8. 48 o 20 hod. veřejné schůze rolníků majitelů koní, svolané předsedou akcn. výboru NF Josefem Kocábkem do úřadovny MNV v Solopyskách. Při této schůzi pronesl některé výroky, které neodpovídají skutečnosti.
24. 8. 48 konala se v úřadovně MNV v Solopyskách schůze rolníků maj. koní ze Solopysk, při které mělo být rozhodnuto, kdo pojedě s potahem svážit obilí do dvora Kunvald. Schůzi řídil předseda AVNF Josef Kocábek a přítomno bylo asi 13 rolníků ze Solopysk.
Při veřejné debatě promluvil také farář, který před příromnými prohlásil, že zde není žádná demokracie, nýbrž diktát a že předseda AV NF Josef Kocábek je v Solopyskách diktátorem.
Jako další byla řeč o našich sportovcích, o kterých se farář vyslovil, že naši hokejisté odjeli na turné do SSSR a když odjíždějí z Ruska domů, že je svlékli z jejich dresů. Při tom farář prohlásil, že to slyšel od jednoho našeho sportovce, který byl v Rusku.
Dále farář prohlásil na této schůzi, že není u nás žádného textilu protože se vše vyváží, při tom se vyslovil, aby se šlo lidem práve Faráře Jaroslava Dvořáka upozornil předseda AV KF, že máme ve vládě za lidovou stranu ministra Plojgara, který mluví jinak, než on. Tento před přítomnými prohlásil, že ministr Plojhar je Němec, který studoval na německém semináři v Cs. Budějovicích. V době okupace v koncentračním táboře v Německu požíval výhod jako německý kněz.
Při další debatě ve schůzi prohlásil farář, že se nyní provádí parcelace zbytkových statků a půda se přiděluje drobným zemědělcům. Během několika roků se jim půda vezme a že se združstevní.
Při vyšetřování případu potvrdil předseda akcn. výboru Josef Kocábek výroky faráře uvedené v dost. I.
Předseda AV NF dále vypověděl, že ve schůzi rolníků, kterou on 24. 8. 48 svolal do úřadovny MNV v Solopyskách a sám řídil, pronesl farář ještě více podobných narážek na nynější lidovědemokratické zřízení, ale na jednotlivé výroky se již nemůže upamatovat.
Václav Mikina udal, že se zúčastnil veřejné schůze a při této schůzi slyšel, jak farář prohlásil, že u nás je diktatura a že předseda AV NF Kocábek je v Solopyskách diktátorem. Dále, že naši hokejisté byli v Rusku odstrojeni, že ministr Plojhar je Němec který studoval na německém gymnasiu. Dále, že pozemky, které patří rolníkům, nebudou za chvíli nikoho, jak Jugoslaviie se staví proti tomu, aby pozemky rolníkům nebyly zabráný.
František Vrána vypovídá obdobně jako Mikina. Byl také schůzi přítomen.

Předseda MNV Antonín Štolba udal, že byl přítomen v úřadovně MNV v době, kdy se tato schůze konala. Slyšel hádku mezi předsedou AV NF Josefem Kocábekem a farářem. Udává, že podobné spory jsou mezi nimi častým zjevem, neb oba jsou prudké povahy. Označené výroky pronesl farář veřejně ve schůzi, takže byly přítomnými slyšeny a mohly být dále rozšiřovány. Farář pronesl své výroky v rozčílení

Jaroslav Dvořák, řím. kat. farář se přiznal, že ve schůzi rolníků, kam byl i on jako majitel koně pozván, skutečně pronesl./co není uvedeno/

Popírá však, že by řekl, že naši hokejisté byly v Rusku svelčeny nýbrž, že prohlásil, že naši hokejisté zanechali v Rusku svoje rekvisity. Tím mínil jen hole a brusle, Priznává, že o ministru zdravotnictví Plojharovi řekl, že byl vysvěcen jako kněz německé národnosti a že v koncentračním táboře požíval výhod jako německý kněz, což chce také dokázat Při řeči o zabírání pozemků prý prohlásil, že v programu strany KSČ je znárodnění veškerých výrobních prostředků, tedy i půdy. O textilu byla všeobecná debata, do které i on zasáhl, proč neřeknou lidem pravdu, před Vánoci bylo slibováno, že do každé rodiny dostanou nějaký textil, až zavřou velkoobchody, ale nedostalo se nic.

čl. 5 kr. s. Kutná Hora 16. 9. 48 obviněný

Vinen se necítím. Jako chovatel koní v Solopyskách byl jsem předvolán s ostatními rolníky do schůze do úřadovny tamního MNV. Celkem nás tam bylo asi 12, z nichž po ukončení schůze odešel 1 nebo 2. Je však možno, že neodešel nikdo. Při schůzi bylo ustanoveno, komu bude určeno svážení obilí ze dvora Kunvald. Tam schůze skončila a vlastní její program byl vyčerpán. Zůstali jsme skoro všichni sedět dále a hovořilo se. Při této dobatě vykládal Kocábek o tom, že na západě není žádná demokracie a že tam jsou komunisté pro-následováni. Na to jsem během debaty odvětil, že v USA mají komu, nisté i kandidáta na pres. úřad. Při tom jsem řekl: Tady je nějaká demokracie, vždyť vy jste největším diktátorem v obci. Nato Kocábek prohlásil, že mě půjde udat pro mé řeči, které označuje jako vlastní zrádné. Je však pravda, že Kocábek si počíná v obci jako nejvyšší orgán. K výroku ohl. hokejistů udávám, že jsem výrok pronesl tím, způsobem, že naši hokejisté nechali na turnaji v SSSR svoje rekvisity, čímž jsem myslel hole, brusle. Výrok tento jsem pronesl na podkladě rozhovoru při mé jedné cestě do Prahy s jedním tamním občanem

Ohl. textilu jsem na schůzi mluvil tímto způsobem: Před Vánoci bylo slibováno radiem i denním tiskem, že bylo zabaveno tisíce km textilií a že do každé rodiny až budou zavřeny velkoobchody a u nich zabavené zboží přijde do prodeje, že do každé rodiny se dostane nějaký textil. Zprávy obdobného obsahu byly denně v rozhlase i v tisku a všem bylo slibováno, že ze zabavení zboží toto dostanou spotřebitelé. Já jsem odvětil, že přes toto opatření není v krámech doposud dostatek zboží. O vývozu textilu já jsem nemluvil, o tom mluvil Kocábek sám, který řekl, že zboží není proto, že se musí vyvážet.

Když mi byl Kocábekm dáván jako příklad ministr Plojhar, řekl jsem mu, že tento byl vysvěcen v O. Budějovicích jako kněz německé národnosti a že v koncentračním táboře v Dachau byl v oddělení spolu s německými kněžími. Používal i výhod německých kněží. Skutečnost tuto jsem četl v přípisu Svazu bojovníků za svobodu a přípis tento byl od arcibiskupa Dr. Berana. Tento přípis v ruče nenám, ale bylo by možno jej u shora uvedeného svazu, který má ústředí v Praze, zaopatřit. Ohl

Ohl. výroku združstevnění veškeré půdy jsem řekl, že je programem KSČ znárodnění veškerých výrobních prostředků a co by to bylo za stranu, kdyby neplnila plně svůj program. Myšlenku tuto jsem četl v knize J.V. Stalina.: O otázkách leninismu vydané nakl. Svoboda v Praze r. 1946 na str. 61 násl. v kap. VII Jiné výroky, než myšlenky v uvedené brožuře jsem nepronesl a výroky mnou pronesené jsou z bražury přesně citovány.

Je pravda, že jsem při debatě byl rozčilen a sice proto, že mi byla Kocábekm vyhrožováno udáním. Podotýkám však, že i on byl rozčilen. Dodávám, že Kocábek je prudké povahy a prehlivý a v tomto stavu byl i při debatě, takže nemohl přesně zachycovat přesné znění mnou pronesených výroků. Po chvíli se uklidnil a rozešli jsme se spolu docela v dobrém.

Podotýkám, že debatě byli přítomni tito zemědělci: Syrový Jindřich, Mrázek Alois, Michálek Václav, Kmoch Josef, Čermák Jan, Lesák Josef, Kašpar Ant, a Kašpar Josef, kromě svědků uvedených již v tresním oznámení

čl. 6 dtto 23. 9. 48 Václav Mikina

Obviněný pronesl vůči Kocábekovi výrok: Zde není žádná demokracie, vy jste ten největší diktátor a to mu 2x opakoval. K výstupu tomu došlo k vůli přidělování koní.

Ohl. textilíř řekl obv., že není k dostání v obchodě ani kapesník, ale že se stále slibuj, že textil bude. Kocábek řekl, že textil je, ale že se musíme uskrovnit a vyvázet jej

Výroku ohl. hockeyistů jsem jednak nerozuměl, neboť nerozumím sportovní výstroji a proto nevěnoval větší pozornost. Výrok byl v tom směru, že tam naši hockeyisté měli nějakou výstroj nechat v SSSR O Plojharovi řekl obv: to je Němec a vím určitě, že byl vysvěcen jako německý kněz. K tomu došlo tehdy, když mu jej Kocábek dával za příklad vzorného kněze, který se zapojil do dnešní doby.

Na výroky uvedené v tr s ním oznámení ohl. parcelace se nepamatují. Víím o tom, že obv. se při výstupu rozčiloval a k tomu dodávám, že on se ihned při všem rozčiluje.

6 p. v. František Vrána

K uvedeným výročkům došlo na schůzi chovatelů koní. Nejprve byla přednesena věc a projednána a při debatě se obv. ohražoval proti tomu mu, že se poroučí co se má dělat a že se zavádí diktát. Kocábekovi řekl do očí: Vy jste první diktátor. To mu ještě jednou opakoval. Podotýkám, že tento výrok pronesl obv. v úplném rozčilení. On je totiž prudké povahy.

Ohl. hockeyistů řekl, že je tam svlékli, ale co tím myslel, nevím. Ohl. textilíř říkal, obv., že zde není nic. Nato mu Kocábek odvětil, že se musíme uskrovnit a vyvázet textil za živobytí. Podotýkám, že debata byla prudká a doslovně ji opakovat nedovedu pro časový odstup.

Příloha č. 9 – Umístěnka z roku 1943

NOS MAURITIUS,
DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA
EPISCOPUS REGINAE-GRADECENSIS
SS. THEOLOGIAE DOCTOR

Dilecto Nobis in Christo

Vernatio Dvořák

Cappellano et Administratori in Solopysky

Salutem et Benedictionem!

Ad pastoralis muneris Nostri sollicitudinem id imprimis pertinet, ut huius almae dioeceseos ecclesiis cum animarum cura coniunctis tales praeficiamus rectores et pastores, qui gravissimo illi ministerio satisfacere velint et valeant.

Itaque, quum vacare contigerit beneficium

parochiale in Solopysky sub patronatu Leopoldi Comitis Sternberg per promotionem ultimi possessoris Venceslai Volánek ad beneficium parochiale in Týniště n/O.,

te scientia, fide, vitae integritate probatum et legitime ad illud beneficium designatum, auctoritate Nostra Ordinaria instituímus, et investimus, demandantes tibi illius ecclesiae ac beneficii regimen ac defensionem, animarum curam et scholarum, ne quid in iis nisi catholicum doceatur, legatur, oretur, cantetur, circumspectam custodiam.

Quo gravius est, quod ita tibi demandatur, munus, eo vehementius te in Domino obtestamur, ut illud sancte pieque expleas, de omnibus eius partibus Judici iusto aliquando rationem redditurus.

Denique iniungimus tibi, ut has litteras sine mora personaliter exhibeas Nostro vicario foraneo Venceslao Žižka, Parocho in Zbýšov v Č., a quo secundum statuta quam primum in ecclesiam tibi concreditam solemniter installatione inducaris.

Datum ex Aedibus Nostri Episcopalis Reginae Gradecii,

die 1. Septembris A. D. 1943.

Nr. Exh.

4919

Mauritius
Episcopus

Příloha č. 10 – Smuteční oznámení

Já jsem vzkříšení a život,
kdo věří ve mne, nezemře na věky.
Jan 11, 25

Zarmoucení, ale posílení nadějí na věčný život v Boží náruči oznamujeme,
že z pozemské pouti do věčného Domova byl povolán

P. Jaroslav DVOŘÁK

**čestný kanovník katedrální kapituly Sv. Ducha v Hradci Králové
emeritní farář v Sudějově.**

Narodil se 19. května 1913 na Koblasku. Po studiích na arcibiskupském gymnáziu v Praze – Bubenci a v biskupském semináři v Hradci Králové přijal 29. června 1937 z rukou královehradeckého biskupa kněžské svěcení. Působil jako kaplan ve Světlé nad Sázavou, v Ledči a v Golčově Jeníkově a od roku 1941 jako farář v Solopyskách. Odtud byl v roce 1952 odvezen k soudu a ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 10 let vězení. Léta nesvobody prožil v Jáchymovských dolech a ve vězení Valdice. Po propuštění nesměl vykonávat kněžskou službu a byl donucen pracovat jako dělník ve sklárnách Kavalier Sázava a poté až do důchodu pracoval v STS Uhlířské Janovice. Státní souhlas k duchovenské službě dostal až v roce 1979, kdy byl ustanoven administrátorem v Sudějově a v Košicích. Zde působil jako farář v letech 1990 až 1999, kdy odešel na zasloužený odpočinek k rodině na Koblasko. I potom podle sil a možností ve svých bývalých farnostech vypomáhal.

Poslední měsíce života byly naplněny bolestmi, které snášel s velkou trpělivostí. Odešel k Pánu den po svých 94. narozeninách, v neděli 20. května 2007, posílen svátostí nemocných.

**Se zesnulým se rozloučíme při Eucharistické oběti
v úterý 29. května 2007 v 11 hodin v kostele sv. Anny v Sudějově.**

Po mši svaté bude zesnulý převezen na hřbitov v Petrovicích II, kde bude uložen do rodinného hrobu a tam bude očekávat Den vzkříšení.

Jeho duši doporučíme modlitbám věřících.

Jménem pozůstalých:

Ludmila Tichá s rodinou
sestra

ostatní příbuzní

kněží
kolínského a vlašimského
vikariátu

Příloha č. 11 – Z rodinného alba

